

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI

2012 YILI DENETİM RAPORU

ŞUBAT/ 2014

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06100 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

Bu rapor, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca yürütülen düzenlilik denetimi sonucu hazırlanmıştır

İÇİNDEKİLER

GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI HAKKINDA BİLGİ.....	1
KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI.....	12
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU.....	18
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	18
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	18
DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	19
DENETİM GÖRÜŞÜ	19
VURGULANACAK HUSUSLAR	19

GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI HAKKINDA BİLGİ

Ajansın kuruluşuna yetki veren yasal düzenlemeleri, temel fonksiyonları, hizmet birimleri, teşkilat yapısı incelenmiş, ayrıca tarafımızca uygun görülen hususlar tespit edilerek bunlar hakkında aşağıda belirtilen özet bilgiler verilmiştir.

A- AJANSINI KURULUŞUNA YETKİ VEREN YASAL DÜZENLEMELER:

1) AJANSIN KURULUŞ NEDENİ:

Ulusal kalkınmanın sağlanması için çeşitli toplum kesimleri ve bölgeler arasında dengeli bir işbölümü ile gerçekleştirilmesi ve kalkınmadan elde edilecek getirilerin kesimler ve bölgeler arasında dengeli dağılımının sağlanması, gelir dağılımının düzeltilmesi, yoksullukla mücadeleye ve bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması, küçük ve orta boy ölçekli işletmelerin dünya ekonomisinde önemini giderek artması, kırsal alanda istihdamın artırılması, gelirlerinin artırıcı ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi için örgütlenme ve katılımıcılığın önemli olması, ülkemizde bölgeler ve iller arası gelişmişlik farklarının fazla olması ve bunların dengeli bir yapıya kavuşturulmasının zorunlu olması, AB'nin bölgesel gelişme politikası ve uygulamalarına paralel yeni bir yaklaşımın, yöntemin ve kurumsal örgütlenme modeline geçilmesinin gerekli olması, bölge ekonomilerinin, yeni ulusal ve yerel rekabet koşullarına ayak uydurma yeteneğini geliştirmek için çabuk karar alıp, uygulayabilen, esnek ve dinamik yeni kurumsal yapılara ihtiyaç duyulması, yerel aktörlerin, ihtiyaç duyacakları planlama, programlama, projelendirme, koordinasyon ve izleme kapasitelerinin geliştirilmesine için desteğe ihtiyaçlarının olması, kaynakların yerinde ve etkin kullanılması için yeterli finansman imkânının sağlanması ve gerçekleştirilmesi için ajanslara ihtiyaç duyulması, bölgelerin sorunlarının uzaktan planlama ile çözümlenmesinin mümkün olmaması ve bu gibi nedenlerden dolayı kalkınma ajanslarının kurulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Kuruluş kanunda ajansın kuruluş nedeninin; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve

programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak olduğu belirtilmiştir.

2 AJANSIN KURULMASINA İLİŞKİN KANUN:

Kalkınma Ajansları 5449 sayılı Kanun hükmüne dayanarak kurulmuştur. Ajanslar tüzel kişiliği haiz olup bu Kanunla düzenlenmemiş olan tüm işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tâbi oldukları hüküm altına alınmıştır. Kanun hükmüne dayanarak ikincil mevzuatlar hazırlanmıştır. Ajans faaliyetlerini Kanun ve ikincil mevzuat hükümleri kapsamında gerçekleştirmektedir.

B- AJANSIN TEMEL FONKSİYONLARI VE GÖREVLERİ:

Kanunun 5 inci maddesinde, ajanslarının görev ve yetkilerinin; yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak, bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Kalkınma Bakanlığına bildirmek, bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak, bölgede kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen ve bölge plân ve programları açısından önemli görülen diğer projeleri izlemek, bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (c) bendi çerçevesinde ajansa tahsis edilen kaynakları, bölge plân ve programlarına uygun olarak kullanmak veya kullandırmak, bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek, bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak, bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve

işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek, yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek, Türkiye'nin katıldığı ikili veya çok taraflı uluslararası programlara ilişkin faaliyetlerin bölgede tanıtımını yapmak ve bu programlar kapsamında proje geliştirilmesine katkı sağlamak ve ajansın faaliyetleri, malî yapısı ve ajansla ilgili diğer hususların güncel olarak yayınlanacağı bir internet sitesi oluşturmak olduğu belirtilmiştir.

C- AJANSIN HİZMET BİRİMLERİ:

5449 sayılı Kanunun 7 inci maddesinde ajansların teşkilat yapısının Kalkınma Kurulu, Yönetim Kurulu, Genel Sekreterlik ve Yatırım Destek Ofisinden oluştuğu belirtilmiştir.

Kalkınma Ajansları Çalışma Usul ve Esaslarının 20 inci maddesi hükmü uyarınca genel sekreterin teklifi ve yönetim kurulunun onayı ile Ekonomik Araştırmalar ve Planlama Birimi, Program Yönetimi Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi, Tanıtım ve Dış İlişkiler Birimi ve Kurumsal Hizmetler Birimi oluşturulmuştur.

D- AJANSIN TEŞKİLAT YAPISI:

5449 sayılı Kanunun 7 inci maddesinde kalkınma ajanslarının teşkilat yapısının kalkınma kurulu, yönetim kurulu, genel sekreterlik ve yatırım destek ofislerinden oluştuğu belirtilmiştir. Kalkınma Ajansları Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 20 inci maddesi hükmü uyarınca, Ekonomik Araştırmalar ve Planlama Birimi, Program Yönetimi Birimi, İzleme ve Değerlendirme Birimi, Tanıtım ve Dış İlişkiler Birimi ve Kurumsal Hizmetler Birimi teşkilat yapısına ilave edilmiştir.

E- AJANSIN MALİ YAPISI:

1) 5449 Sayılı Kanun Açısından Mali Yapısı:

Ajanslar, 5449 sayılı Kanunla belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen mali kaynakları görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde bütçesinde ve ilgili mevzuatlarda belirtilen usul ve esaslar dahilinde serbestçe kullanabilmektedirler.

Ajansın iç denetimi iç denetçi tarafından, dış denetimi İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığınca müştereken belirlenecek esas ve usullere göre ve Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatına göre, kurulmuş bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılmaktadır. 6085 sayılı Sayıştay Kanunu hükmüne göre ayrıca Sayıştay denetimine de tabidir. Devlet Denetleme Kurulu ve Başbakanlık tarafından kendi mevzuat hükümleri gereğince gerektiğinde ayrıca denetlenebilmektedir.

Ajans personeli iş mevzuatı hükümlerine göre istihdam edilmektedir. Bunlara verilecek ücret ile diğer malî ve sosyal haklar, yapılacak iş akdi ile belirlenmektedir. Ajans personeli, emeklilik ve sosyal güvenlik yönünden 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbidir. Genel sekreter ile diğer personelin ücret ve gündelikleri ile diğer malî ve sosyal hakları Yüksek Planlama Kurulu kararıyla tespit edilen alt ve üst limitleri geçmemek üzere ajans yönetim kurulu tarafından belirlenmektedir.

Ajansın mali kaynakları ve bütçe gelirleri Kanunun 19 uncu maddesinde sayılmıştır. Ajansın gelirleri; bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre belirlenecek paylar, Avrupa Birliği ve diğer uluslararası fonlardan sağlanacak kaynaklar, faaliyet gelirleri, bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, bölgedeki il özel idareleri için; borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak paylar, bölgedeki sanayi ve ticaret odalarının, bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak paylar,

ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca yapılan bağış ve yardımlar ve bir önceki yıldan devreden gelirlere oluşmaktadır.

Ajans elde etmiş olduğu bu gelirleri Kanunun 20 inci maddesinde belirtilen plân, program ve proje giderleri, proje ve faaliyet destekleme giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri, tanıtım ve eğitim giderleri, taşınır ve taşınmaz mal ile hizmet alım giderleri, yönetim ve personel giderleri ve görevlerle ilgili diğer giderler için kullanmaktadır.

Ajans Kanunun 22 inci maddesi hükmü uyarınca bütçesini; ulusal ve bölgesel düzeyde plân ve programlara, Yüksek Planlama Kurulunca belirlenen ödenek tavanına ve yıllık çalışma programına göre hazırlamaktadır. Bütçe, ajansın bütçe yılı içindeki gelir ve gider tahminlerini göstermektedir. Ajans bütçesi hazırlanırken takvim yılı esas alınmakta ve bütçe dışında harcama yapılmamaktadır.

Kanunun 23 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre hazırlanan bütçe ile ulusal ve bölgesel düzeydeki plân ve programlar dikkate alınarak hazırlanan çalışma programı genel sekreter tarafından Ağustos ayı başında yönetim kuruluna sunulmaktadır. Yönetim kurulunca görüşülerek Kalkınma Bakanlığına gönderilmektedir. Genel Bütçe Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde kesinleştirilmesi gerekmektedir.

Bütçenin sonuçlandırılması işlemleri Kanunun 24 üncü maddesi hükmü uyarınca; genel sekreter tarafından bütçe döneminin bitiminden sonraki Mart ayı içinde yönetim kuruluna sunmakta ve yönetim kurulunda görüşülerek karara bağlanmaktadır. Bütçe sonuçları onaylanmadığı takdirde, İçişleri Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığına gönderilmekte ve bu kurumlar bu Kanunun ve/veya diğer ilgili kanunların ilgili hükümlerine göre işlem tesis etmektedirler. Ayrıca kanunen düzenlenmesi gereken altı aylık ara rapor ile yıllık faaliyet raporu Kalkınma Bakanlığına gönderilmektedir.

Ajanslar, Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre, birim faaliyet raporu, ajans faaliyet raporu ve genel faaliyet raporu düzenlemektedirler.

Genel faaliyet raporları Kalkınma Bakanlığınca hazırlanmakta ve mali yılı izleyen yılın Haziran ayı sonuna kadar kamuoyuna açıklanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 17 nci bölümünde mali raporlama süreçleri ele alınmıştır. Burada belirtilen tabloların nasıl düzenleneceği ve hangi bilgileri içereceği ilgili maddelerde belirtilmiştir. Söz konusu işlemleri bu kapsamda gerçekleştirmektedirler.

Ajansta tahakkuk esaslı tekdüzen muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Mali işlemlerini piyasadan satın almış olduğu Luca Muhasebe sistemi programı kapsamında gerçekleştirmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu işlemlerini e-Bildirge, Personel Tahakkuk İşlemlerini, Netsis Personel Maaş Programını, Personel Özlük İşlemlerini, Personel Özlük, Atama, Terfi Programı POROSİK programını, Alım Satım Takip işleri M-Files Doküman Yönetim Sistemi Programını, Dayanıklı Taşınırın Takibi için Netsis Demirbaş Takip Programını, Gelen – Giden evrak takibi için elektronik imzalı EBYS programını kullanarak mali işlemleri yerine getirmektedir.

5449 sayılı Kanununun 27 inci maddesinde Kalkınma Ajanslarının 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabii olmadığı belirtildiğinden, mali işlemler ve mali yapısı açısından bu Kanun hükmüne göre işlemlerini gerçekleştirmemektedir.

Mali işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanmaktadır. Ayrıca, diğer işlemlerini ikincil mevzuat hükümlerini dikkate alarak yerine getirmektedirler.

- Kurumun Gelir ve Giderlerine İlişkin Yapılan Değerlendirmeler ve Sonuçları:

- Ajansın bütçesinde yer alan gelir kalemlerindeki bütçe tahminleri ile yıl sonunda gerçekleşen gelir tutarlarının birlikte değerlendirilmiş ve bütçe gelir tahmininin gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Bütçe Kodları	Gelir Çeşitleri	2012 Yılı Bütçesindeki Tahmini Gelir	2012 Yılı Sonu İtibariyle Edilen Gelir	2012 Yılı Sonu Tahsis Gelir	2012 Yılı Sonu İtibariyle
---------------	-----------------	--------------------------------------	--	-----------------------------	---------------------------

		Tutarları	Rakamları	Gerçekleşen Gelir Yüzdesi (%)
01	Merkezi Yönetim Bütçesinden Aktarılan Paylar	14.957.000,00	0,00	0,00
02	İl Özel İdarelerinden Aktarılan Paylar	1.334.281,74	1.334.281,54	100
03	Belediyelerden Aktarılan Paylar	4.673.206,15	3.584.771,52	76,71
04	Sanayi ve Ticaret Odalarından Aktarılan Paylar	215.148,44	198.828,53	92,41
05	Avrupa Birliği ve Diğer Uluslararası Fonlardan Sağlanan Kaynaklar	0,00	0,00	0
06	Faaliyet Gelirleri	1.500.000,00	2.549.998,22	169,99
07	Bağış ve Yardımlar	0,00	0,00	0
08	Önceki Yıllardan Devreden Gelirler	38.510.016,00	30.890.864,96	80,22
	TOPLAM	61.189.652,32	38.558.774,77	63,02

a) Ajans gelirleri arasında Merkezi Yönetim Bütçesinden Aktarılan Paylar olarak 14.957.000,00 TL öngörülmüşse de, yıl sonu itibari ile buradan herhangi bir ödenek aktarması yapılmamıştır.

5449 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinde kurum gelirleri arasında bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus,

gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre belirlenecek payların Ajanslara aktarılacağı belirtilmiştir.

Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 28 inci maddesi hükmü uyarınca, Ajans tarafından üçer aylık dönemler itibariyle hazırlanan harcama programı Bakanlığa gönderilmiştir. Harcamaların gerçekleştirilmesinde ve taahhüde girişilmesinde harcama programları esas alınmaktadır. Yönetmeliğin 29 uncu maddesine göre, ödeneklerin ayrıntılı harcama programı kapsamında kullanılması gerekmektedir. Bakanlıkça bütçede öngörülen ödenekler aktarılmadığından, Ajansın çalışma programında belirtilen işlerin aksamasına ve bir kısmının yapılmamasına neden olduğu beyan edilmiştir.

b) Bütçede Belediyelerden Aktarılan Paylar 4.673.206,15 TL olarak öngörülmüşse de, yıl sonuna kadar bu tutardan ancak 3.584.771,52 TL tahsilat gerçekleştirilmiştir. Tahmin edilen gelire göre tahsilatın gerçekleşme oranının %76,71 olması, bütçedeki bu kalemin tahmininin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

5449 Sayılı Kanun'un 19 uncu maddesinin (d) bendinde Ajansı'nın gelirleri arasında bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında, cari yıl bütçesinden aktarılacak paylar sayılmıştır.

Belediyeler bu payları aktarmadıkları takdirde Ajansların, tahsilat konusunda herhangi bir yetkileri bulunmamakta, sadece aynı madde hükmü uyarınca, ilgisine göre Maliye Bakanlığı veya İller Bankası'na yazarak bu alacakların kendi hesaplarına aktarılmasını sadece talep etme hakkı vardır.

c) Bütçede Faiz ve Repo Gelirleri olarak öngörülen tutardan %68,36 oranından daha fazla bir tahsilat yapılmıştır. Bu durum bütçenin bu kaleminin tahmininin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

Faiz ve Repo Gelirleri olarak bütçede öngörülen tutar 1.500.000,00 TL'dir. Yıl sonuna kadar bu kalemden 2.525.462,48 TL tahsilat gerçekleştirilmiştir.. Tahmin edilen gelir tutarına göre %68,36 oranında daha fazla tahsilat yapılmıştır. Bütçe tahmini yapılmadan önce iyi

araştırma yapılması ve ajans çalışma programının bu hususlar dikkate alınarak düzenlenmesi daha gerçekçi olacaktır.

d) Bütçede Diğer Faaliyet Gelirlerinden herhangi bir tutar öngörülmemiştir. Bu kalemden toplam 24.535,74 TL tahsilat gerçekleştirildiğinden, bu bütçe kalemi tahmini gerçeği yansıtmamaktadır.

Tahmin edilen gelir bulunmamasına rağmen tahsilat yapıldığından, bütçe hazırlanırken daha gerçekçi tahminlerde bulunulması ve Ajans çalışma programının bu hususlar dikkate alınarak hazırlanması uygun olacaktır.

e) Geçmiş Yıl Gelirlerinden Alacaklar (Belediyeler) olarak bütçede 10.238.090,57 TL öngörülmüştür. Bu kalemden 2.618.939,53 TL gelir elde edilmiştir. Gerçekleşen gelir oranının %25,58'te kalması, bu bütçe tahmininin gerçeği yansıtmamaktadır.

Ajansın görev ve sorumlulukları ile faaliyet raporlarında yer alan hususlar dikkate alınması ve kurum bütçesinin bu kapsamda hazırlanması gerçekçi bütçe rakamlarının oluşmasını sağlamış olacaktır..

Mali yönetim yeterlilik belgesini alamamaları nedeniyle 2011 yılı Proje Teklif Çağrısına çıkılamadığını ve bu sebeple Ajansın proje ödemeleri anlamında herhangi bir taahhüde girişilemediği belirtilmiştir.

Ajansın bütçeden yardım alabilmesi dolayısıyla faaliyetlerini yürütebilmesi için öncelikle mali yeterliliği almak zorundadır. Söz konusu yeterlilik belgesi alınmadan birtakım görev ve faaliyetleri yerine getirmesi mümkün olmadığından, bu husus göz önünde bulundurularak bütçesini hazırlaması gerekmektedir.

İl Özel İdareleri ve belediyeler tarafından gönderilmesi gereken alacakların süresinde gönderilmemesi durumunda Maliye Bakanlığı ve İller Bankası ile yazışmalar yaparak alacaklarının kendilerine aktarılmasını talep etme hakları bulunmaktadır.

Bütçede Faiz ve Repo Gelirlerinden fazla tahsilat yapılmasının sebebinin mali destek programı kapsamında proje hibe ödemesi gerçekleştirilmemesi ve bu kapsamda bankalardaki hesaplarda faiz ve repo gelirin arttığı belirtilmiştir. Ajans yıllık programlarını mevcut şartlar ile oluşabilecek ihtimalleri göz önünde bulundurarak hazırlamaları ve buna dayanılarak harcamalarını gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Savunmalarında belirttikleri işlemleri gerçekleştirilememesi ihtimalleri göz önünde bulundurarak faiz ve repo gelirleri tahmini gerçekçi yapamadıklarını göstermektedir.

Ajansın, görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi için öncelikle mali yeterliliği alması ve bunu dayanılarak ödenek işlemlerinin sağlanması ve bu kapsamda tahmini bütçe ve gerçekleşme tutarlarının temini mevzuat hükümlerine uygun olacaktır.

- Ajans bütçesinde yer alan gider kalemlerine ilişkin bütçe tahminleri ile bunların gerçekleşme tutarlarının incelenmesi sonucunda gider bütçesi tahmininin gerçekçi bir şekilde yapılmadığı anlaşılmıştır.

Bütçedeki Ekonomik Kod Numaraları	Gider Çeşitleri	2012 Yılı Bütçesindeki Tahmini Gider Tutarları	2012 Yılı Sonu İtibariyle Gerçekleşen Gider Rakamları	2012 Yılı Sonu İtibariyle Gerçekleştirilen Giderlerin Yüzdesi
01-01	Personel Giderleri	3.750.000,00	2.884.365,95	76,92
01-02	Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	650.000,00	590.066,65	90,78
02-01	Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	1.569.114,00	295.650,95	18,84
02-02	Yolluklar	724.972,00	107.948,52	14,89
02-03	Hizmet Alımları	3.239.954,00	815.554,54	25,17
02-04	Temsil ve Ağır lama	17.405,00	11.116,07	63,87

	Giderleri			
02-05	Gayrimenkul Mal Alım Giderleri	17.200.000,00	0,00	0,00
02-06	Menkul Mal ve Gayri Maddi Hak Giderleri,	725.905,00	157.805,82	21,74
02-07	Bakım Onarım Giderleri	70.500,00	15.841,99	22,47
03-01	Doğrudan Finansman Destekleri	25.806.724,00	6.923.103,87	26,83
03-03	Güdümlü Proje Destekleri	2.400.000,00	0,00	0,00
03-04	Faiz Desteği	0,00	0,00	0,00
03-05	Teknik Destek	500.000,00	0,00	0,00
03-02	Doğrudan Faaliyet Destekler	1.486.000,00	507.336,07	34,14
09-09	Yedek Ödenek	3.049.079,00	0,00	0,00
TOPLAM		61.189.652,32	12.308.790,43	20,12

a) Bütçeye personel gideri olarak 3.750.000,00 TL ödenek konulmuştur. Yıl içerisinde bütçenin bu kaleminden 2.884.365,95 TL gider gerçekleştirilmiştir. Bütçeye konulan personel giderlerinden %76,92 oranında harcama yapılmış olması, bu kalemdeki bütçe tahmininin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir. Bunun nedeni ise Yüksek Planlama Kurulu tarafından personel ücretine artış yapılmaması ve düşünülen bazı personel alımının gerçekleşmemiş olmasındandır.

b) Bütçede Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları giderleri olarak 1.569.114,00 TL öngörülmüştür. Yıl sonuna kadar bu kalemden 295.650,95TL harcama yapılmıştır. Gerçekleşen harcama oranı % 18,84'tür. Bu durum bize yıl içinde düşünülen tüketime yönelik mal ve hizmet alımlarından bir kısmından vazgeçilmiş olduğunu göstermektedir.

c) Bütçeye 724.971,50 TL yolluk giderleri için ödenek konulmuştur. Yıl sonuna kadar bu tutardan 107.948,52 TL gider gerçekleştirilmiştir. Yolluk giderlerinin harcama oranı %14,89 olup, harcamanın bu kadar düşük kalması bu kalemdeki bütçe tahmininin gerçekçi yapılmadığını göstermektedir. Sebebinin ise yıl içinde planlanan işlerin bir kısmının uygulamaya konulamamasıdır.

d) Bütçede Hizmet Alım giderleri olarak 3.239.954,00 TL öngörülmüştür. Yıl sonuna kadar bu kalemden 815.554,54 TL gider yapılmıştır. Giderin gerçekleşme oranı %25,17'dir. Bunun sebebinin yıl içinde proje teklif çağrısına çıkılmaması ve bu kapsamda yapılacak giderlerin gerçekleşmemiş olmasından kaynaklanmaktadır.

e) Bütçeye Temsil ve Tanıtım giderleri olarak 17.405,00 TL ödenek konulmuştur. Bu tutardan 11.116,07 TL harcama yapılmış olup, harcamanın gerçekleşme oranı %63,86'dır. Gerçekleşme oranının bu kadar düşük kalmasının nedeni, çalışma programında yer alan ve temsil tanıtım giderlerinden yapılacak bazı hizmet alımlarının yerine getirilememesinden kaynaklanmıştır.

f) Bütçeye Gayrimenkul Mal Alım giderleri için 17.200.000,00 TL ödenek konulmuştur. Yıl sonuna kadar bu kalemden hiç harcama yapılmamıştır. Bu nedenle bu kalemdeki bütçe tahmininin gerçekçi yapılmadığı görülmüştür.

Yıllık çalışma programının 3.1 kaleminde Ajans'a yeni bina alınması veya yaptırılması düşünülmüş, bu kapsamda yapım ve tefriş projelerinin hazırlanması ve uygulanması, bina ile ilgili diğer giderlerin karşılanması için tahmini 17.200.000,00 TL maliyet öngörülmüştür. Burada belirtilen işlerin hiçbiri 2012 yılı sonu itibari ile gerçekleştirilemediğinden bütçedeki harcama oranının değeri düşük kalmıştır.

g) Bütçede Menkul Mal ve Gayri Maddi Hak Giderleri olarak 725.905,00 TL öngörülmüştür. Yıl sonuna kadar bu kalemden 157.805,82 TL gider yapılmıştır. Gerçekleşme oranının % 21,74 olarak kalmıştır. Bu durum bütçede ve çalışma programında öngörülen bir kısım giderlerin yapılmasından vazgeçildiği anlamına gelmektedir.

h) Bütçede Bakım Onarım Giderleri olarak 70.500,00 TL öngörülmüştür. Yıl sonuna kadar bu kalemden 15.841,99 TL gider yapılmıştır. Bu giderin gerçekleşme oranının % 22,47'dir. Bu durum bize bütçede ve çalışma programında öngörülen bakım onarım giderlerinin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

ı) Bütçeye Doğrudan Finansman Destek Giderleri için 25.806.724,00 TL ödenek konulmuştur. Yıl içinde bu tutarın 6.923.103,87 TL'lik kısmı kullanılmıştır. Kullanılan ödenek oranı % 26,83'tür. Bu durum bütçede ve çalışma programında öngörülen Doğrudan Finansman Destek Giderlerinin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

i) Bütçeye GÜdümlü Proje Destek Giderleri için 2.400.000,00 TL ödenek konulmuştur. Bu tutardan hiç harcama yapılmamıştır. Bu durum bütçede ve çalışma programında öngörülen GÜdümlü Proje Destek Giderleri tahmininin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

j) Bütçeye Doğrudan Faaliyet Destek Giderleri için 1.486.000,00 TL ödenek konulmuştur. Yıl sonuna kadar bu tutardan 507.336,07 TL'si kullanılmıştır. Ödeneğin kullanım oranının % 34,14 olarak kalması, bütçede ve çalışma programında öngörülen Doğrudan Faaliyet Destek Giderlerinin gerçeği yansıtmadığını göstermektedir.

k) Bütçeye Yedek Ödenek olarak konulan 3.049.079,00 TL ödenekten hiç aktarma yapılmaması, bütçenin diğer gider kalemlerine konulan ödeneklerin hiçbirinin tamamının tüketilmemesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Ajansın mali yeterliliği alamaması nedeniyle 2012 yılında Mali Destek Programı kapsamında Proje Hibe Ödemesi gerçekleştirilmediğini, gider bütçesinde gösterilen bazı faaliyetlerin mali yönetim yeterliğinin sağlanmasına kadar ertelendiğini ve iptal edildiğini gelirlerin gerçekleşme oranının bu nedenlerle düşük olduğunu belirtmişlerdir.

Ajansın öncelikle mali yeterliliğini alması ve bu kapsamda mali destek programını hazırlayarak ve bu kapsamda gelir ve gider bütçesini gerçekçi bir şekilde oluşturması bütçenin temel ilkelerine uygun olacaktır.

F- UYGUN GÖRÜLEN DİĞER HUSUSLAR:

1. Ajansın İdari Ve Mali Açılardan Bağlı Veya İlgili Olduğu Kurumlarla İlişkileri;

5449 Sayılı Kanun hükmü uyarınca, Ajanslar Kalkınma Bakanlığına bağlı olduğundan idari açıdan Bakanlığa bağlıdır.

Mali açıdan Kalkınma Bakanlığı ilişkisi bulunmakla beraber her yıl bütçe sonuçları onaylanmadığı takdirde bu bakanlığın yanında ayrıca İçişleri Bakanlığına da gönderileceğinden, bu açıdan İçişleri Bakanlığı ile ilgisi bulunmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu ile e-bildirge kapsamında ilişkisi vardır. Muhasebe işlemlerinin gerçekleştirilmesinde, özel sektörden satın alınan Luca muhasebe programı kullanıldığından bu açıdan Maliye Bakanlığı ile ilişkisi bulunmamaktadır. Ancak damga vergisi veya katma değer vergisi tevkifatlarının bildirilmesi ve kurumlar vergisi mükellefi olması nedeniyle Maliye Bakanlığı ile ilişkisi bulunmaktadır.

Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 28 inci maddesi hükmü uyarınca harcama programlarını Kalkınma Bakanlığına bildirmektedir. 32 nci maddesi hükmüne göre bütçe sonuçları onaylanmadığı takdirde, İçişleri Bakanlığı ve Kalkınma Bakanlığına gönderilmektedir. 17 nci maddesine göre gelir çeşitleri, 18 inci maddesine göre gider çeşitleri Bakanlıkça belirlenmektedir. Bu açılardan Kalkınma Bakanlığına hem idari hem de mali açıdan bağlıdır.

Kalkınma Kurulu üyeleri Bakanlar Kurulu kararı ile seçildiğinden, TBMM ile ilişkisi bulunmaktadır.

Ajansın dış denetimi T.C. Anayasa, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile Sayıştay'a verildiğinden ajansın mali faaliyetleri üzerinde denetim yetkisi bulunmaktadır.

Ajans çalışanlarının ücret ve gündelikleri ile diğer mali ve sosyal hakları Yüksek Planlama Kurulu tarafından belirlenmektedir.

Ayrıca bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulu her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre paylar tespit ettiğinden Yüksek Planlama Kurulu ile ilişkisi vardır.

2. Ajansın Personel Durumu:

Ajansın asli ve sürekli görev ve hizmetleri genel olarak uzmanlar eliyle yürütülmekte, ajans personeli belirsiz süreli iş sözleşmesi statüsünde çalışmaktadırlar.

Anayasa'nın 128 inci maddesinde, *“Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir”* hükümleri yer almıştır.

Ajans uzmanlarının, uzmanlık alanları, nitelikleri, öğrenim dalları ve düzeyleri, seçilme usulleri, tabi olacakları sınavlar, yeterliliklerinin belirlenmesi ve atamanın nasıl yapılacağını içeren atama usulleri kanunla düzenlenmiştir.

Ajansın personel istihdamına ilişkin herhangi bir politikası bulunmamaktadır. Ajans ihtiyaç duyduğu hizmetleri dikkate alarak Kanun ve bu kanunlara dayanarak hazırlanan ikincil mevzuat hükümlerine dayanılarak personel alımını gerçekleştirmekte ve istihdam sağlanmaktadır.

Kurumda çalışan her pozisyon için eğitim / formasyon yönünden hangi kriterlerin aranacağı hususu (iş yürütmek için gerekli beceriler) norm kadro uygulamasına geçilmediğinden doğru bir şekilde tespit edilememiş ve dolayısıyla iş tariflerinde yapılmamıştır.

Ajansa yıl sonu itibarıyla tahsis edilen kadro sayısı 42 adettir. Ajansta 1 Genel Sekreter, 5 harcama birimi başkanı, 1 hukuk müşaviri, 28 uzman, 5 destek personel bulunmaktadır. İç

Denetçi ve Yönetici Asistanı kadrolarına atama yapılmamıştır. Tahsis edilen 42 kadronun 40 adedi doludur.

3. Ajansın Denetlenmesi:

Yargı denetimi; Anayasanın 125 inci maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda idari eylem ve işlemlerin denetimi bağımsız mahkemeler tarafından yapılmaktadır.

İdari denetimi; Anayasanın 108 inci maddesi; *“İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanına bağlı olarak kurulan devlet denetleme kurulu, Cumhurbaşkanının isteği üzerine, tüm kamu kurum ve kuruluşlarında, her türlü inceleme, araştırma ve denetlemeleri yapar”* hükmü uyarınca, Cumhurbaşkanlığı tarafından gerek görüldüğü takdirde Devlet Denetleme Kuruluna denetim yaptırılabilir.

Başbakanlık Teftiş Kurulu Yönetmeliğinin 5 inci maddesi hükmü uyarınca Başbakanın talebi halinde bu Kurulca da denetim yapılabilir.

Siyasal denetim ise; yasama organı tarafından Anayasa’da düzenlenen soru, meclis araştırması, genel görüşme, meclis soruşturması ve gensoru gibi araçlarla yerine getirilmektedir.

Anayasanın 160 ıncı maddesi hükmü uyarınca Ajansın mali denetimi Sayıştay tarafından yerine getirilmektedir.

KAMU İDARESİNİN MALİ TABLoları

Güney Ege Kalkınma Ajansı, muhasebe işlemlerini Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’ne, bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’ne tabi olarak yürütmekte olup mali rapor ve tablolarını

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğe göre hazırlamaktadır. Güney Ege Kalkınma Ajansının 2012 yılı Yönetim Dönemi Hesabı içerisinde;

1. Kesin Mizan Cetveli
2. Bilanço
3. Bütçe Giderleri Kesin Hesap Cetveli
4. Bütçe Gelirleri Kesin Hesap Cetveli
5. Yönetim Döneminde Görev Yapan Muhasebe Yetkililerine Ait Liste
6. Teminat Mektupları Sayım Tutanağı
7. Yevmiye Defteri (DVD)

mevcut olup, Kurum bünyesinde yapılan denetim, “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5 inci maddesi gereğince verilen ve yukarıda tek tek sayılan mali tablolar ile, 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır.

Mali rapor ve tablolarda, bunların tamamlanmasından ve sunulmasından sonra, kamu idaresince yapılan herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

KESİN MİZAN

HESAP KODU	HESAP ADI	BORÇ ALACAK			
		BORÇ	ALACAK	BORÇ BAKİYE Sİ	ALACAK BAKİYE Sİ
1	DÖNEN VARLIKLAR	133.587.0 92,19	97.997.69 4,62	35.589.3 97,57	
10	HAZIR DEĞERLER	89.669.10 3,48	63.893.72 5,61	25.775.3 77,87	
102	BANKALAR	80.757.97 2,57	54.812.17 6,59	25.945.7 95,98	
103	VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)	8.909.839 ,81	9.080.273 ,67		170.433, 86
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER	1.291,10	1.275,35	15,75	
12	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	34.079.37 6,94	25.107.79 5,61	8.971.58 1,33	
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	21.179.63 6,35	21.179.63 6,35		
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	12.890.48 0,39	3.928.159 ,26	8.962.32 1,13	
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	9.260,20		9.260,20	
14	DİĞER ALACAKLAR	9.036,80		9.036,80	
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	9.036,80		9.036,80	
15	STOKLAR	124.086,5 3	47.204,83	76.881,7 0	
150	İLK MADDE VE MALZEME	124.086,5 3	47.204,83	76.881,7 0	
16	ÖN ÖDEMELER	9.520.560 ,71	8.862.347 ,68	658.213, 03	

160	İŞ AVANS VE KREDİLER HESABI	9.520.560 ,71	8.862.347 ,68	658.213, 03	
18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	184.927,7 3	86.620,89	98.306,8 4	
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	4.684,36	1.508,42	3.175,94	
181	GELİR TAHAKKUKLARI	180.243,3 7	85.112,47	95.130,9 0	
2	DURAN VARLIKLAR	754.013,8 2	739.710,3 2	14.303,5 0	
25	MADDİ DURAN VARLIKLAR	444.197,3 2	429.893,8 2	14.303,5 0	
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	6.283,64		6.283,64	
255	DEMİRBAŞLAR	437.913,6 8		437.913, 68	
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)		429.893,8 2		429.893, 82
26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	306.640,5 6	306.640,5 6		
260	HAKLAR	149.713,6 9		149.713, 69	
264	ÖZEL MALİYETLER	156.926,8 7		156.926, 87	
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)		306.640,5 6		306.640, 56
28	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	3.175,94	3.175,94		
280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	3.175,94	3.175,94		
3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	1.739.857 ,23	2.486.684 ,42		746.827, 19
32	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	88.896,32	130.495,2 8		41.598,9 6
320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	88.896,32	130.495,2 8		41.598,9 6
33	DİĞER BORÇLAR	15.970,02	15.970,02		
330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	12.000,00	12.000,00		
339	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI	3.970,02	3.970,02		
36	ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER	1.589.780	1.744.580		154.799,

	YÜKÜMLÜLÜKLER	,45	,15		70
		601.959,5	670.808,6		68.849,1
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	3	9		6
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	987.820,9	1.073.771		85.950,5
		2	,46		4
37	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	34.622,77	34.622,77		
372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	34.622,77	34.622,77		
38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	10.587,67	561.016,2		550.428,53
			0		
380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER	10.587,67	561.016,2		550.428,53
			0		
4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	585.051,3	1.130.992		545.941,53
		0	,83		
47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	34.622,77	580.564,3		545.941,53
			0		
472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	34.622,77	580.564,3		545.941,53
			0		
48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	550.428,5	550.428,5		
		3	3		
480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER	550.428,5	550.428,5		
		3	3		
5	ÖZ KAYNAKLAR	13.963.80	48.274.73		34.310.9
		3,26	5,61		32,35
57	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI		38.342.25		38.342.2
			8,59		58,59
570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI		38.342.25		38.342.2
			8,59		58,59
59	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	13.963.80	9.932.477	4.031.32	
		3,26	,02	6,24	
590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	9.932.477	9.932.477		
		,02	,02		
591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	4.031.326		4.031.32	
		,24		6,24	
6	GELİRLER HESABI	48.651.81	48.651.81		
		3,23	3,23		
60	GELİRLER HESABI	23.478.66	23.478.66		
		9,94	9,94		
600	GELİRLER HESABI	23.478.66	23.478.66		

		9,94	9,94		
63	GİDERLER HESABI	12.620.14 7,11	12.620.14 7,11		
630	GİDERLER HESABI	12.620.14 7,11	12.620.14 7,11		
69	FAALİYET SONUÇLARI HESABI	12.552.99 6,18	12.552.99 6,18		
690	FAALİYET SONUÇLARI HESABI	12.552.99 6,18	12.552.99 6,18		
8	YÖNETİM MUHASEBESİ HESAPLARI	67.854.77 7,77	67.854.77 7,77		
80	NAZIM HESAPLAR	20.573.63 8,68	20.573.63 8,68		
800	BÜTÇE GELİRLERİ HESABI	10.286.81 9,34	10.286.81 9,34		
805	GELİR YANSITMA HESABI	10.286.81 9,34	10.286.81 9,34		
83	BÜTÇE GİDER HESAPLARI	24.685.52 9,32	24.685.52 9,32		
830	BÜTÇE GİDERLERİ HESABI	12.342.76 4,66	12.342.76 4,66		
835	GİDER YANSITMA HESABI	12.342.76 4,66	12.342.76 4,66		
89	BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI	22.595.60 9,77	22.595.60 9,77		
895	BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI HESABI	22.595.60 9,77	22.595.60 9,77		
9	NAZIM HESAPLAR	156.718.6 76,02	156.718.6 76,02		
90	ÖDENEK HESAPLARI	122.447.2 53,10	122.447.2 53,10		
900	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	61.223.62 6,55	61.223.62 6,55		
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ KARŞILIĞI HESABI	61.223.62 6,55	61.223.62 6,55		
91	TAAHHÜT HESAPLARI	33.185.02 1,50	33.185.02 1,50		
910	GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	23.050.49	21.064.11	1.986.38	

		9,05	0,13	8,92	
911	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	10.134.52	12.120.91		1.986.38
		2,45	1,37		8,92
92	NAKİT DIŞI TEMİNAT HESAPLARI	1.086.401	1.086.401		
		,42	,42		
920	TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	781.198,2	686.203,2	94.995,0	
		1	1	0	
921	TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	305.203,2	400.198,2		94.995,0
		1	1		0
	TOPLAM	423.855.08	423.855.08	42.623.37	42.623.37
		4,82	4,82	9,47	9,47

T.C. GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI 2013 YILI BİLANÇOSU

AKTİF (VARLIKLAR)

	Cari Dönem
I- DÖNEN VARLIKLAR	33.632.791,26
A-HAZIR DEĞERLER	23.385.849,90
1-BANKALAR	23.555.170,45
2-VERİLEN GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	172.112,15
3-DİĞER HAZIR DEĞERLER	2.791,60
B-FAALİYET ALACAKLARI	8.576.925,69
1-GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00
2-GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	8.567.501,49
3-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	9.424,20
C-DİĞER ALACAKLAR	20.120,68
1-KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	20.120,68
D-STOKLAR	58.918,36
1-İLK MADDE VE MALZEME	58.918,36
E-ÖN ÖDEMELER	1.543.677,10
1-İŞ AVANS VE KREDİLER HESABI	1.527.150,10
2-PERSONEL AVANSLARI HESABI	16.527,00
F-GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	47.299,53
1-GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	0,00
2-GELİR TAHAKKUKLARI	47.299,53
II- DURAN VARLIKLAR	7.151,76
A-MADDİ DURAN VARLIKLAR	7.151,76
1-TEKİR, MAKİNE VE CİHAZLAR	6.283,64
2-DEMİRBAŞLAR	505.489,50

3-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	504.621,38
B-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00
1-HAKLAR	173.068,89
2-ÖZEL MALİYETLER	156.926,87
3-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	329.995,76
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	33.639.943,02

PASİF(KAYNAKLAR)

	Cari Dönem
I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	311.422,05
A-EMANET YABANCI KAYNAKLAR	63.500,31
1-BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	63.500,31
B-DİĞER BORÇLAR	48.220,30
1-ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	48.220,30
2-DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI	0,00
C-ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	170.025,02
1-ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	77.069,60
2-ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	92.955,42
D-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	0,00
1-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	0,00
E-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	29.676,42
1-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER	29.676,42
II- UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	763.304,48
A-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	763.304,48
1-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI	763.304,48
B-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	0,00
1-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER	0,00
III- ÖZ KAYNAKLAR	32.565.216,49
A-GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	38.342.258,59
1-GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	38.342.258,59
B-GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	4.031.326,24
1-GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-4.031.326,24
C-DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	-1.745.715,86
2-DÖNEM NET ZARARI (-)	1.745.715,86
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	33.639.943,02

T.C. GÜNEY EGE KALKINMA AJANSI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	Yardımcı Hesap				GİDERİN TÜRÜ	2010	2011	2012
	Kod.1	Kod.2	Kod.3	Kod.4		TL	TL	TL
630					GİDERLER HESABI	2.182.262,35	4.475.751,59	12.552.996,18
630	01				Personel Giderleri	1.161.180,43	2.777.461,66	3.471.215,50
630	02				Mal ve Hizmet Alım Giderleri	563.114,16	1.212.974,59	1.254.747,43
630	03				Transferler	0,00	22.777,73	7.430.439,94
630	05				Amortisman Giderleri	457.967,76	123.765,45	154.801,17
630	08				Karşılık Giderleri	0,00	338.772,16	241.792,14
GİDERLER TOPLAMI :						2.182.262,35	4.475.751,59	12.552.996,18

Hesap Kodu	Yardımcı Hes.				GELİRİN TÜRÜ	2010	2011	2012
	Kod.1	Kod.2	Kod.3	Kod.4		TL	TL	TL
600					GELİRLER HESABI	23.105.770,16	14.408.228,61	8.521.669,94
600	01				Merkezi Yönetim Bütç. Aktarılan Pay	14.919.344,00	2.917.000,00	0,00
600	02				Yerel Yönetimlerden Aktarılan Paylar	7.880.854,44	8.443.675,86	6.018.075,58

60	03				Sanayi ve Ticaret Od. Aktarılan Pay.	198.518,3 0	192.169,7 4	215.148, 44
60	06				Faaliyet Gelirleri	106.732,4 4	2.854.863 ,92	2.254.97 4,10
60	09				Diğer Gelirler	320,98	519,09	33.471,8 2
GELİRLER TOPLAMI:						23.105.77 0,16	14.408.22 8,61	8.521.66 9,94
FAALİYET SONUCU (+), (-)						20.923.50 7,81	9.932.477 ,02	- 4.031.32 6,24

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Ajans yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden: kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan: mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, tespit ettikleri hususları düzenlediği raporlarda göstermek, yaptığı denetim ve inceleme sonuçlarında makul güvence elde etmek ve bu hususlara ilişkin olarak denetim görüşünü oluşturmakla sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı, amacı, yöntemi ve kapsamı aşağıda belirtilmiştir.

Denetimlerin dayanağı; Anayasanın 160 ıncı maddesi, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, Sayıştay ikincil mevzuatları, 5018 sayılı Kamu Mali Kontrol Yönetimi Kanunu ve bu Kanun uyarınca hazırlanan ikincil mevzuatlar, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartlar ve denetim rehberleridir.

Denetimin amacı; Denetim, Kurulun hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğuna ve mali tablolarının doğru ve güvenilir olduğuna ilişkin makul güvence elde etmek ile mali yönetim ve iç kontrol sistemini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Denetimin yöntemi; Kurulun mali raporları ve tabloları ile bunlardan elde edilen veriler bu verilere ait bilgi ve belgeler ile bunları destekleyen kanıtlar incelenmiş, bu kapsamda mali rapor ve tabloların hazırlanmasında uygulanan muhasebe sistemleri, standartlar, ilkeler değerlendirilmiş, bunların dayaklarını oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetim; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile yapısal ve kontrol risk değerlendirilmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim

prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamı; Kurulun mali raporları, mali tabloları, bu tablolardan üretilen mizanlar, bilanço ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini kapsamaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetimimiz sonucunda aşağıda belirtilen hususlar hariç denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

Projeler: Ajansta mali destek programları kapsamında yapılan iş sayısı fazla ve süre yetersiz olduğundan büyük bir kısmının denetimi yapılamamıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Güney Ege Kalkınma Ajansının 2012 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanun ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Güney Ege Kalkınma Ajansı 2012 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan ve EK-1 de ayrıntıları gösterilen nedenlerden dolayı mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerdiği; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanun ve diğer hukuki düzenlemelerin mali raporun ilgili bölümlerinde belirtilen bulgular hariç, diğer konuların uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

VURGULANACAK HUSUSLAR

Bulgu: 1

Ajans bütçesinin mevzuatta belirtilen sürede Bakanlıkça onaylanmaması.

Ajansın çalışma programının Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 21 inci maddesi hükmü uyarınca Aralık ayının on beşine kadar Kalkınma Bakanlığınca onaylanması gerekirken 29 Haziran 2012 tarihinde onaylanmıştır. Ayrıca ajans çalışma programında bütçe yılını izleyen iki yıla ilişkin olarak gösterge niteliğinde olan çalışma programı tahminlerine tüm iş kalemleri için bulunması gerekirken sadece projelere ilişkin tahminlerde bulunulmuştur.

Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 21 inci maddesinde çalışma programı konusunda aşağıda belirtilen hükümler yer almıştır.

“(1) Ajans çalışma programı, Genel Sekreter tarafından hazırlanır ve en geç ağustos ayının ilk haftası içinde Yönetim Kuruluna sunulur. Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen çalışma programı en geç eylül ayının ilk haftası içinde Müsteşarlığa sunulur ve Müsteşarlık tarafından aralık ayının on beşine kadar onaylanır.

(2) Müsteşarlıkça belirlenecek usul ve esaslara uygun olarak hazırlanacak Ajans çalışma programı; bütçe yılına ilişkin öncelik alanlarını, tedbirleri, proje ve faaliyetleri ve bunlara ayrılacak tahmini malî kaynakları ve bunların Ajans bütçesi içindeki tahmini oranı ile belirtilen faaliyetlerin gerekçelerini gösterir. Ajans çalışma programında bütçe yılını izleyen iki yıla ilişkin olarak gösterge niteliğinde çalışma programı tahminleri de sunulur.

(3) Ajans çalışma programında yer verilecek ve kaynak tahsis edilecek proje ve faaliyetlerin öncelikleri, hedefleri, etkileri, süresi ve sonuçları bakımından ulusal ve bölgesel plan ve programlarla uyumlu, bölgesel ve yerel kalkınmaya yönelik diğer plan, proje ve faaliyetlerle tutarlı olması esastır.”

Madde hükmüne göre Ajans çalışma programı genel sekreter tarafından hazırlanarak en geç Ağustos ayının ilk haftası içinde yönetim kuruluna sunulacaktır. Genel sekreter tarafından hazırlanan çalışma programı yönetim kuruluna 30.09.2011 tarihinde sunulmuştur. Yönetim kurulunca 30.09.2011 tarihinde görüşülerek kabul edilmiş ve 30.09.2011 tarihinde bütçe taslağı ile birlikte Bakanlığa gönderilmiştir. Süreç yönetmelik hükmüne uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Bakanlık çalışma programında 04.11.2011 ve 4056 sayılı yazı ile ilk değişiklik talebinde bulunmuştur. Çalışma programı ve bütçe ajans tarafından revize edilmiş, 09.01.2012 tarih ve 31 sayılı yazı ile tekrar Bakanlığa gönderilmiştir. Bakanlık daha sonra 02.02.2012 tarih ve 461 sayılı yazısı ile tekrar revize talebinde bulunmuş, ajans tarafından ikinci revize işlemi gerçekleştirilerek, 26.03.2012 tarih ve 308 sayılı yazı ile Bakanlığa tekrar gönderilmiştir. Bakanlık üçüncü kez revize talebinde bulunmuş, ajans buna ilişkin revize işlemlerini de gerçekleştirerek üçüncü kez Bakanlığa 28.06.2012 tarih ve 505 sayılı yazı ile göndermiştir.

2012 yılı çalışma programı ve bütçesi için Bakanlıkça Aralık ayının on beşine kadar uygun görüş verilmesi gerekirken, ancak 29.06.2012 tarihinde uygun görüş verilmiş ve uygun görüş verildiği ajansa 29.06.2012 tarih ve 3351 sayılı yazı ile bildirilmiştir.

Ajans tarafından çalışma programı yönetmelikte belirtilen sürelerde hazırlanmasına rağmen, Bakanlığın iki kez değişiklik talebi nedeniyle onaylama tarihi yönetmelikte belirtilen süreye uygun olarak gerçekleştirilmemiştir.

Öneri:

Ajans çalışma programının yönetmeliğin 21 inci maddesinde belirtilen hükümler uyarınca süresinde onaylanması mevzuat hükümlerine uygun olacaktır.

Kamu İdaresi Cevabı:

Bulguda da belirtildiği üzere Ajans tarafından çalışma programı yönetmelikte belirtilen sürelerde hazırlanmasına rağmen, Bakanlığın iki kez değişiklik talebi nedeniyle onaylama tarihi yönetmelikte belirtilen süreye uygun olarak gerçekleşmediğini bildirmişlerdir.

Ajansımız yönetmelikte belirtilen sürelerle uyumuştur. Bundan sonraki süreçte benzeri durumların yaşanmaması için Kalkınma Bakanlığı ile birlikte gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanacağı belirtilmiştir.

Değerlendirme:

Ajans bütçesi hazırlanırken bütçenin süresinde mevzuata uygun olarak hazırlanması ve Bakanlıkça onayının sağlanması için gerekli tedbirlerin alınacağı belirtildiğinden sonraki yıllarda bu hususa uyulup uyulmadığının izlenmesi gerekmektedir.

Sonuç:

Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 21 inci maddesi hükmü uyarınca, ajans bütçesinin yürürlükte belirtilen sürede hazırlanması ve Aralık ayının on beşine kadar Kalkınma Bakanlığınca onaylanmasının sağlanması yönetmelik hükmüne uygun olacaktır.

Bulgu: 2

Hizmet binasına ait kira sözleşmesindeki hükümlerin uygun ve yetersiz olması.

Mal sahibi ile ajans arasında Denizli hizmet binasına ilişkin olarak 15.04.2010 tarihli protokol düzenlenmiştir. Protokolün özel hükümler başlıklı birinci sırasında aylık kira bedelinin 10.000,00 TL olduğu belirtilmiştir. Bu sürenin sonunda kiralamaya devam edilecekse kira artış oranının birlik encümenince belirleneceği dördüncü sırasında hüküm altına alınmıştır. Protokolde kiralayan ve kiraya veren iki taraf bulunmaktadır. Bu nedenle kira artış oranına ilişkin hükümlerin karşılıklı görüşülerek kararlaştırılacağı belirtilmesi gerekmektedir. Sadece bunun mal sahibine bırakılması onun inisiyatifinde kaldığından uygun bir düzenleme değildir.

Özel hükümlerin ikinci sırasında kiraya verilecek söz konusu yerin inşaat halinde olması nedeniyle tamamlanması için gerekli masrafların ajans tarafından karşılanacağı belirtilmişse de, noksan işlerin neler olduğuna ilişkin taraflarca bir tespit yapılması ve bunların hangi şekil ve şartlara göre yapılacağı belirtilerek protokol ekinde yer alması gerekmekte iken böyle bir belirleme yapılmamıştır. Ayrıca üçüncü sırasında eksik işler tamamlandığında fatura tutarı kadar kira müddeti geçtikten sonra kira ödemesine başlanacağı belirtilmişse de bu yeterli bir açıklama değildir.

Kiralama ile ilgili vergi ve harçların kanunda kimi sorumlu tutuyorsa protokolde bu tür giderlerin ilgili tarafından karşılanacağını belirtilmesi gerekirken, mevzuat hükümlerine ve vergi ve harçlara bakılmaksızın tamamının kiralayana ait olduğu şeklindeki düzenleme mevzuat hükümlerine uygun değildir.

Öneri:

Mal sahibi ile ajans arasında düzenlenen kira protokolüne kira artışına ilişkin hususların taraflarca birlikte karşılanacağı hükmünün yazılması, kiralanan yerdeki noksanlıkların ve burada yapılacak işlerin tek tek tutanakla belirlenmesi, bunun yapım şekil ve şartlarının tespit edilerek tutanağın kira protokolüne eklenmesi uygun olacaktır.

Kamu İdaresi Cevabı

İlgili protokolün özel hükümler bölümünün 4 üncü maddesinde, bir yıllık kullanım süresi bittikten sonra kiralamaya devam edilecekse kira artış oranı birlik encümenince belirleneceği belirtilmişse de 2010 yılından bu yana herhangi bir artış gerçekleştirilmemiştir. Ajansımız hizmet binası almayı planlamaktadır, bu nedenle kiralamaya devam edilip edilmeme durumuna göre, ilgili protokol öneri doğrultusunda güncellenecektir.

Kiralanan hizmet binası ile ilgili yapılacak noksan işlerin neler olduğu protokol ekinde tutanakla belirlenmese de, 21.04.2010 tarih 36 yevmiye madde no.lu ödeme emri ile yapılan masraflar (hizmet binası tesis, mutfak, tuvalet yapımı) toplamı 81.001,10 TL olup, 8 ay süresince kira bedeli ödenmemiştir.

Değerlendirme:

Protokolde kira artış oranının birlik encümenince belirleneceği hükmü yer almakla beraber, 2010 yılından bu yana herhangi bir kira artışının gerçekleştirilmediği belirtilmiştir. Kira artışının olmaması protokolde belirtilen hükümlerin mevzuata aykırı olarak düzenlenmesini uygun hale getirmez.

Protokolde söz konusu yerin inşaat halinde olması nedeniyle tamamlanması için gerekli masrafların ajans tarafından karşılanacağı belirtilmemekle beraber, ajans tarafından karşılanan giderlerin hizmet binası, tesis, mutfak ve tuvalet yapımı olduğu bildirilmiştir. Bu düzenleme bulguda da belirtildiği üzere uygun bir düzenleme değildir. Öncelikle yapılan işlerin neler olduğu, bedelinin nasıl tespit edileceğinin belirlenmesi ve protokolün ekine bunların konulması gerekmektedir.

Sonuç:

İdare ile mal sahibi arasında düzenlenen protokolde iki taraf yer almıştır. Yıllık kira artış oranının taraflarca belirleneceği, vergi resim ve harç giderlerinin mevzuat hükümleri dikkate alınarak kimlere ait olacağına ait hükümlerin yazılması, yapılan masrafların nasıl tespit edilerek kiradan mahsup işlemlerinin gerçekleştirileceğine ilişkin protokolde düzenleme yapılması yapılan mevzuat hükümlerine uygun olacaktır.

Bulgu: 3

2010 Yılı İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında yapılan desteğe ilişkin ara raporun sözleşmede belirtilen sürede verilmemesi.

2010 Yılı İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında;

a) Mali Destek Programı kapsamında Deniz Temiz Balık Mutlu projesine yapılan desteğe ilişkin dosyanın incelenmesinde; ara raporu sözleşmede belirtilen sürede vermesi

gerekirken vermediği görülmüştür.

Yararlanıcı ile Ajans arasında Deniz Temiz Balık Mutlu projesi için 05.09.2011 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmenin proje uygulama süresi başlıklı 2 inci maddesinde sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren yürürlüğe gireceği proje uygulamasına sözleşme imzalandığı günden sonra başlanacağı, proje uygulama süresinin, 12 ay olduğu belirtilmiştir.

Dördüncü maddesinde ise, birinci ara raporun proje uygulama süresinin altıncı ayının bitimini müteakip yedi gün içinde nihai raporun ise proje uygulama süresinin bitimini müteakip 30 gün içinde verileceği hüküm altına alınmıştır.

Sözleşme 05.09.2011 tarihinde imzalanmış ve 06.09.2011 tarihinde proje uygulama süresi başlamıştır. Bu tarih itibariyle altı ay yedi günlük sürenin bitimi 10.03.2012 tarihine tekabül etmektedir. Yararlanıcı ara raporunu bu tarihe kadar vermesi gerekirken 19.03.2012 tarihinde verdiği için dokuz günlük gecikme ile teslim etmiştir.

Sözleşmenin ekinde yer alan 2-Genel Koşulların 2 inci maddesinde yararlanıcının bilgi ve rapor sağlama yükümlülükleri belirtilmiştir.

- 2.6 ıncı fıkrasında destek yararlanıcısı ara ödeme(ler) ve son ödemeye esas olmak üzere, EK IX'da sunulan "Ara Rapor" ve "Nihai Rapor" hazırlar. Ara rapor(lar); Özel Koşullarda belirtilen raporlama dönemlerinin bitiminden sonraki 7 gün içinde; nihai rapor ise proje uygulamasının tamamlanmasından itibaren 30 gün içinde Ajansa sunacağı belirtilmiştir. Buna rağmen yararlanıcı ara raporunu 9 gün geç teslim etmiştir.

- 2.13 üncü fıkrasında ise destek yararlanıcısı, ara raporları ve nihai raporu Ajansa madde 2.6'da belirtilen son tarihe kadar sunmakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca bu yükümlülüğü yerine getirmeyen ve bunun nedenini belirten kabul edilebilir ve yeterli bir yazılı açıklamayı raporun teslim edilmesi gereken süre içinde ajansa sunmayan yararlanıcılar, ajansın sözleşme özel koşullarda öngördüğü yaptırımını kabul edeceği hüküm altına alınmıştır.

Yararlanıcı raporunu geç teslim etmiştir. İdareye bu yükümlülüğü süresinde yerine

getirememe nedenlerini gösteren yazılı bir talepte bulunmamıştır. İdarenin sözleşmenin 12.6ncı maddesine göre sözleşmeyi feshetmesi veya 12.4 üncü maddesine göre destekten o zamana kadar ödenmiş olan miktarın tamamını ve sözleşmeden doğan masrafları geri ödemesi ile destek miktarının 2 katı tutarında tazminat ödemesini talep etme hakkı olmasına rağmen madde hükmünü uygulamamıştır.

b) Yararlanıcıya Ortaklar OSB'nin Çehresi Değişiyor projesi kapsamında yapılan desteğe ilişkin dosyanın incelenmesinde; ara raporun sözleşmede belirtilen sürede verilmediği görülmüştür.

Yararlanıcı ile Ajans arasında bu projeye ilişkin olarak 05.09.2011 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Sözleşmenin proje uygulama süresi başlıklı 2 inci maddesinde, sözleşmenin imzalandığı tarihten itibaren yürürlüğe gireceği proje uygulamasına sözleşme imzalandığı günden sonra başlanacağı, proje uygulama süresinin, 12 ay olduğu belirtilmiştir.

Dördüncü maddesinde birinci ara raporun proje uygulama süresinin altıncı ayının bitimini müteakip yedi gün içinde nihai raporun ise proje uygulama süresinin bitimini müteakip 30 gün içinde verileceği hüküm altına alınmıştır.

Sözleşme 05.09.2011 tarihinde imzalanmış ve 06.09.2011 tarihinde proje uygulama süresi başlamıştır. Bu tarih itibariyle altı ay yedi günlük sürenin bitimi 10.03.2012 tarihine tekabül etmektedir. Yararlanıcı ara raporunu bu tarihe kadar vermesi gerekirken on üç gün geçtikten sonra 23.03.2012 tarihinde vermiştir.

Sözleşmenin eki 2-Genel Koşulların 2 inci maddesinde yararlanıcının bilgi ve rapor sağlama yükümlülükleri belirtilmiştir.

- 2.6 ncı fıkrasında destek yararlanıcısı ara ödeme(ler) ve son ödemeye esas olmak üzere, EK IX'da sunulan "Ara Rapor" ve "Nihai Rapor" hazırlar. Ara rapor(lar); Özel Koşullarda belirtilen raporlama dönemlerinin bitiminden sonraki 7 gün içinde; nihai rapor ise proje uygulamasının tamamlanmasından itibaren 30 gün içinde Ajansa sunacağı belirtilmiştir. Buna rağmen yararlanıcı ara raporunu 9 gün geç teslim etmiştir.

- 2.13 üncü fıkrasında ise destek yararlanıcısı, ara raporları ve nihai raporu Ajansa madde 2.6'da belirtilen son tarihe kadar sunmakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca bu yükümlülüğü yerine getirmeyen ve bunun nedenini belirten kabul edilebilir ve yeterli bir yazılı açıklamayı raporun teslim edilmesi gereken süre içinde ajansa sunmayan yararlanıcılar, ajansın sözleşme özel koşullarda öngördüğü yaptırımını kabul edeceği hüküm altına alınmıştır.

Raporunu geç teslim etmesine rağmen bu yükümlülüğü yerine getirmeyiş nedenini belirten yazılı bir talebi bulunmamaktadır. İdarece 12.6 ıncı maddeye göre sözleşmeyi feshetmesi veya 12.4 üncü maddesine göre destekten o zamana kadar ödenmiş olan miktarın tamamını ve sözleşmeden doğan masrafları geri ödemesi ile destek miktarının 2 katı tutarında tazminat ödemesini talep etme hakkı olmasına rağmen madde hükmünü uygulamamıştır.

c) Yararlanıcı ile idare arasında düzenlenen destek sözleşmesinde yer alan hükümlere uygun olarak işlerin yapılmaması ve ara raporun sözleşmede belirtilen sürede verilmemiştir.

2010 Yılı Teklif Çağrısı İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında kar amacı güden kuruluşlara yönelik projelerden Alabalık Çiftlikleri Arıtma Tesisi projesine Yönetim Kurulu'nun 02.07.2011 tarihli 25 inci dönem toplantısında yüzde 50 oranında ve bu orana tekabül eden 210.000,00 TL tutarında destek verilmesine karar verilmiştir.

Yararlanıcı ile idare arasında 05.09.2011 tarihinde destek sözleşmesi imzalanmıştır. Yararlanıcı sözleşmede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmediği için idarece aşağıda belirtilen 3 adet uyarı yazısı yazılmıştır.

a) 28.11.2011 tarih ve 2053 nolu uyarı yazısında faaliyet takviminde gecikme, proje dokümantasyonuna uymama ve iletişim aksaklıkları nedeniyle erken uyarı raporu düzenlendiği ve bunlara uyulması gerektiği bildirilmiştir.

b)16.01.2011 tarih ve 43 nolu yazıda ara raporun süresinde verilmediği, aksi takdirde sözleşmenin feshedileceği ve sözleşme kapsamında o zamana kadar yapılan ödemeler ile sözleşmeden doğan masraflar ve sözleşmede öngörülen cezai şartların tahsil edileceği bildirilmiştir.

c)16.02.2012 tarih ve 122 sayılı yazıda 2 defa uyarı raporu düzenlendiğinden destek tutarından yüzde 1 oranında kesinti yapılacağı, ara rapordaki eksiklerin tamamlanması gerektiği bildirilmiştir.

İzleme Değerlendirme Birim Başkanlığınca Genel Sekreterlik makamına hitaben yazılan 19.03.2012 tarih ve 252 sayılı yazıda yukarıda belirtilen hususların değerlendirildiğini, sözleşme süresinin 06.03.2012 tarihinde sona erdiğini, proje hesabından hiçbir harcama yapılmadığını, yararlanıcının hiçbir faaliyette bulunmadığını, bu nedenle sözleşmenin fesih süresinin başladığı belirtilmiştir. Ayrıca destek sözleşmesinin herhangi bir cezai şart uygulanmadan feshinin uygun olacağı şeklinde görüş vermiştir.

Yönetim Kurulu 30.04.2012 tarih ve 34 nolu toplantısında almış olduğu kararın 1 inci maddesinde, yararlanıcının Alabalık Çiftlikleri Alabalık Tesisleri isimli projesine ilişkin destek sözleşmesinin yararlanıcıdan herhangi bir tazminat talep edilmeksizin feshedilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir.

Sözleşmenin eki olan Genel Koşulların 12 inci maddesinde sözleşmenin hangi hallerde feshedileceğine ilişkin olarak aşağıda belirtilen hükümlere yer verilmiştir.

12.1 Eğer taraflardan biri sözleşmenin artık etkin ve uygun şekilde icra edilemeyeceğini düşünüyorsa, bunu detaylı açıklamaları ile birlikte diğer tarafa iletir.

12.2 Sözleşmenin feshi talebi destek yararlanıcısından geliyorsa; fesih talebini ve gerekçelerini ayrıntılı olarak açıkladığı bir bildirim mektubunu, istenilen fesih tarihinden en az bir (1) ay önce Ajansa sunar.

12.3 Talebin haklı bulunması veya mücbir sebeplerin projenin devamına engel olması halinde sözleşme karşılıklı feshedilir. Ajans, destek yararlanıcısına projenin tamamlanan kısmı için destek ödenmesine karar verebilir. Destek yararlanıcısı bu amaçla Madde 2'ye göre bir ödeme talebi ve bir nihai raporu işleme koyar.

12.4 Destek yararlanıcısının talebinin haklı bulunmaması halinde, sözleşmeyi tek taraflı olarak feshederse veya Madde 12.6'nın a), b), e), f), g), h), i), j) ve k) bentlerinde

belirtilen durumlarda, Ajans, söz konusu fiil ya da durumun ciddiyeti ile orantılı olarak ve destek yararlanıcısına da kendi gözlemlerini kayda geçirme imkanı tanıdıktan sonra, destekten o zamana kadar ödenmiş olan miktarların tamamının ve sözleşmeden doğan masrafların geri ödenmesi ile destek miktarının iki katı tutarında tazminat ödenmesini talep eder. Ayrıca, suç teşkil eden durumlarda, bu kişiler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulur.

12.5 Madde 12.4 uyarınca sözleşmenin feshedilmesi halinde, destek yararlanıcısı kendisine ödenen tutarı ve/veya Ajans tarafından talep edilen diğer masraf ve tazminatları, Ajans tarafından tanınan süre içinde ödemeyi, aksi takdirde söz konusu tutarın

12.6 Mahkemeleri veya İcra Dairelerince verilecek karara göre cebren tahsilini kabul ve taahhüt eder.

12.7 Destek yararlanıcısının aşağıda belirtilen herhangi bir fiil veya durumu halinde, Ajans, herhangi bir şekilde tazminat ödemeksizin sözleşmeyi feshedebilir:

a) Gerekece olmaksızın üzerine düşen yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmemesi ve bu yükümlülüklerle uyması talebi bir mektupla kendisinde tebliğ edildikten sonra geçen 30 gün içerisinde de bunu yapmaması ve bunun için de tatmin edici bir gerekçe göstermemesi halinde;

b) Sözleşmede belirtilen son tarihe kadar ara/nihai rapor sunmaz, ödeme talebinde bulunmaz, bu yükümlülüğü yerine getirmeyişinin nedenini belirten kabul edilebilir bir gerekçeyi ilgili raporun teslim süresi içinde sunmazsa;

c) İflas veya tasfiye halinde olması; işlerinin mahkemelerce idare ediliyor olması; alacaklılarla herhangi bir düzenlemeye girmiş olması; iş veya faaliyetlerini askıya almış olması; bu meselelerle ilgili dava veya takip konusu olması; projenin uygulamasını tehlikeye düşürecek nitelikte hukuki takibatın olması, proje kapsamında alınacak malzeme ve ekipmanın haczedilmesi veya rehnedilmesi gibi meri mevzuat ve düzenlemelerde yeri olan bir prosedür dolayısı ile bunlara benzer bir durumda olması halinde;

d) Profesyonel faaliyeti ilgilendiren bir suçtan kesin hüküm niteliğinde bir karar ile mahkumiyet almış olması veya makul herhangi bir yolla kanıtlanmış olmak kaydı ile ciddi bir görevi kötüye kullanma fiilinden suçlu bulunmuş olması;

e) Dolandırıcılık veya yolsuzlukla iştiğal etmesi veya bir suç örgütüne ya da ülkenin mali çıkarlarına zarar verici herhangi bir faaliyete dahil olması; bu husus destek yararlanıcısının ortakları, taşeronları ve aracıları için de geçerlidir;

f) Madde 4, 10 ve 16'ya uymaması;

g) Zeyilname ile tespit edilmedi ise Tüzel kişiliğinin değişmesi;

h) Desteği alabilmek için Ajansı yanıltabilecek veya yanlış anlaşılmaya sebebiyet verebilecek tutum ve davranışlarda bulunması, yanlış veya eksik beyanlar vermesi ya da gerçeği yansıtmayan raporlar sunması;

i) Ajans tarafından verilen desteklerin, geçici dahi olsa amacı dışında kullanılması;

j) Madde 11.10'da belirtilen durumlarda, bir süre verilmesinin faydalı görülmemesi veya verilen süre sonunda durumda bir düzelme olmaması;

k) Diğer usulsüzlük ve/veya hileli işlerde bulunması.

12.8 Ajans Sözleşmeyi feshetmeden önce, veya fesih yerine, ihtiyati bir tedbir olarak önceden haber vermeksizin ödemeleri durdurulabilir.

12.9 Bu Sözleşmenin imzalanmasını takiben bir yıl içinde Ajans tarafından herhangi bir ödeme yapılmaması halinde, sözleşme kendiliğinden fesih olur.''

Madde hükmünün incelenmesinden anlaşılacağı üzere yararlanıcı 12 inci maddenin 12.6 ncı fıkrasının (a) ve (b) şıklarında belirtilen sorumlulukları yerine getirmediğinden ajans tarafından sözleşme yararlanıcıya herhangi bir tazminat ödemeksizin feshetmiştir.

Adı geçen maddenin 12.4 üncü fıkrasında sözleşmenin 12.6 ncı fıkrasında yer alan (a) ve (b) bentlerine göre feshedilmesi halinde ajans söz konusu fiil ya da durumun ciddiyeti ile orantılı olarak ve destek yararlanıcısına da kendi gözlemlerini kayda geçirme imkanı tanıdıktan sonra destekten o zamana kadar ödenmiş olan miktarın tamamının ödenmesini talep etme yetkisini vermiştir. Yararlanıcıya yapılan ön ödeme tutarının tamamı yararlanıcıdan tahsil edilmiştir.

Aynı fıkranın devamında, yararlanıcıdan sözleşmeden doğan masrafların geri ödenmesi ile destek miktarının 2 katı tutarında tazminat ödenmesinin talep edeceği belirtilmiştir. Ajans yararlanıcıdan bunları da talep ederek sözleşmeyi feshetmesi gerekmektedir.

İzleme Değerlendirme Birim Başkanı tarafından yazılan yazıda destek sözleşmesinin herhangi bir şart uygulamadan feshedilmesinin uygun olacağına ilişkin görüş bildirilmiştir. Yönetim Kurulu almış olduğu kararda bunu dayanak göstererek tazminat talep edilmeksizin sözleşmenin feshedilmesine karar vermiştir. Yönetim Kurulunun almış olduğu karar sözleşmenin eki olan genel koşullarda belirtilen hükümlere uygun değildir.

Kalkınma Ajansları Proje Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 39 uncu maddesinde projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti durumunda sözleşmede doğan masraflar ile sözleşmede öngörülen cezai şartların yararlanıcıdan tahsil edileceği belirtildiğinden alınan karar ayrıca yönetmelik hükümlerine de uygun değildir.

Sonuç olarak; yararlanıcı hakkında ara rapor için sözleşme ve ekinde belirtilen hükümler uygulanmamıştır.

Öneri:

Yararlanıcı destek sözleşmesi ve eki belgelerde belirtilen hükümlere uymadığı takdirde sözleşmenin feshedilmesi durumunda sözleşme ve eki belgelerle yönetmelikte belirtilen cezai müeyyidelerin uygulanması mevzuat hükümlerine uygun olacaktır.

Kamu İdaresi Cevabı:

- (a) ve (b) bölümlerinde yer verilen ara raporun geç sunulması ile ilgili bulgular hakkında:

Söz konusu yararlanıcılar ile imzalanan Destek Sözleşmesi Genel Koşullar 12.6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“12.6 Destek yararlanıcısının aşağıda belirtilen herhangi bir fiil veya durumu halinde, Ajans, herhangi bir şekilde tazminat ödemeksizin sözleşmeyi feshedebilir:

(...) b) Sözleşmede belirtilen son tarihe kadar ara/nihai rapor sunmaz, ödeme talebinde bulunmaz, bu yükümlülüğü yerine getirmeyişinin nedenini belirten kabul edilebilir bir gerekçeyi ilgili raporun teslim süresi içinde sunmazsa; (...)”

İlgili maddede belirtildiği üzere mevzuat, yararlanıcının ara / nihai rapor sunmama ve bu yükümlülüğünü yerine getirmeyişini kabul edilebilir bir gerekçeyle raporun teslim süresi içinde sunmama durumunda destek sözleşmesini feshetme hakkını Ajansa tanımaktadır. Ancak ilgili madde hükmü emredici olmayıp takdir yetkisini Ajansa bırakmaktadır. Bu yetkinin kullanılmasının Sayıştay denetiminde sorgulanması Sayıştay Kanunu 35 inci maddesinde düzenlenen yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamaz ilkesi ile bağdaştırılamamaktadır.

Diğer yandan sözleşmesi feshedilen projeler, yararlanıcının başarısızlığı olduğu kadar Ajansın da başarısızlığı olarak değerlendirilmektedir. Mevzuata bütün olarak bakıldığında Ajansın tercihini, sözleşmeyi feshetmekten ziyade projenin yürütülmesini sağlamaktan yana kullanması gerektiği anlaşılmaktadır. Çünkü Ajansın asıl rolü denetimlerle sorun tespit edip cezalandırmak değil, izleme yaparak projenin risklerini tespit edip gerekli tedbirlerin alınmasını ve projenin başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlamaktır

Nitekim Destek Yönetim Kılavuzunun (DYK) “Ara ve Nihai Raporlar” başlıklı bölümünde, İzleme Uzmanına “Ara dönem veya nihai rapor tesliminin 10 gün gecikmesi durumunda” “gerekirse” “Raporlamadaki gecikmelerin yararlanıcıya uyarı mektubuyla

hatırlatılması” görevi verilmektedir. Ajans herhangi bir uyarı yapmaksızın sözleşmede kendisine tanınan fesih hakkını kullanmayı orantısız bir yaptırım olarak değerlendirmiştir.

Netice itibariyle yararlanıcıların raporlama yükümlülüklerini yerine getirmemelerine karşın Ajans sözleşmeleri feshetmeyerek projelerin başarıyla tamamlanmalarına fırsat tanımıştır. Şu an her iki projenin de başarı ile tamamlanmış olması Ajansın doğru kararı verdiğini göstermektedir. Nitekim 14.03.2013 tarihli 184 sayılı Bakanlık Olur’u Kalkınma Bakanlığı’nın DYK eki olan Destek Sözleşmesi Genel ve Özel koşullarında yaptığı değişiklikler ile yararlanıcıların raporlama yükümlülüklerini yerine getirmemesi fesih sebebi olmaktan çıkarılmış ve Ajansın bu yükümlülüğe uymayanlara para cezası vs. yaptırımlar uygulamasına imkân tanınmıştır.

(c) bölümünde yer verilen fesih yaptırımının uygulanmaması hakkında:

Yararlanıcın proje uygulama süresi sona ermiş, bu süre içinde herhangi bir faaliyet yapılmadığı için proje başarısız olarak sonuçlanmıştır. Mevzuata göre projelerin başarılı olarak tamamlanması öngörülmüş, başarısız olması ise ancak fesih seçeneği ile tanımlanmıştır. Söz konusu proje için başarısız sonuçlanma seçeneği mevzuatta bulunmadığından “fesih” seçeneği kullanılmak zorunda kalmıştır.

Bununla birlikte, fesih için mevzuatta tanımlanan desteğin iki katı tutarında ceza uygulanmasının çok ağır olacağı değerlendirilmiş, 2010 yılı İktisadi Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında projelerin desteklenmesi kararında başvuru sahiplerinin talep ettikleri destek tutarı ve destek oranları Yönetim Kurulu kararıyla düşürüldüğü için genel olarak fesihlerin cezasız olması yönünde Ajans takdiri kullanılmıştır.

Nitekim 14.03.2013 tarihli 184 sayılı Bakanlık Olur’u ile fesih için mevzuatta tanımlanan ceza aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, uygulanabilir makul seviyelere düşürülmüştür:

“Sözleşmenin feshi halinde uygulanacak cezai şart oranı <oran belirlenecektir>dir. (Ajans tarafından belirlenecek bu oran, yasal temerrüt faizi oranından az ve yasal temerrüt faizi oranının iki katından fazla olamaz.”

2012 Tarıma Dayalı Sanayide Katma Değerin Artırılması ve Mirasımız Dericilik mali destek programlarında fesih için bu oran ajans tarafından %10 olarak belirlenmiştir. Bundan sonraki fesihlerde sözleşme ve mevzuat hükümlerinin uygulanmasına dikkat edilecektir.

Değerlendirme:

İdare bulguya verdiği cevapta;

1- Destek sözleşmesi ekinde yer alan genel koşulların 12 inci maddesinin 12.6 ıncı fıkrasında, sözleşmede belirtilen son tarihe kadar ara-nihai rapor sunmaz, ödeme talebinde bulunmaz, bu yükümlülüğü yerine getirmeyişinin nedenini belirten kabul edilebilir bir gerekçeyi ilgili raporun teslim süresi içinde sunmazsa, ajansın herhangi bir şekilde tazminat ödemeksizin sözleşmeyi fesih etme yetkisinin ajansın takdirinde olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu yetkinin kullanılmasının Sayıştay'ca sorgulanmasının yerindelik denetimi yapılamaz, idarenin takdir yetkisini sınırlayacak ve ortadan kaldıracak karar alınamaz ilkesi ile bağdaşmadığını bildirmişlerdir.

İdarenin bu savunması üzerine bulguda belirtilen hususlar tekrar değerlendirilmiş, aşağıda belirtilen tespitler ve sonuçlara varılmıştır.

a) Sözleşme 05/09/2011 tarihinde imzalandığından yararlanıcı birinci ara raporu proje uygulama süresinin altıncı ayının bitimini müteakip yedi gün içinde vermesi gerekirken bu süre geçtikten sonra teslim etmiştir.

Ayrıca, sözleşmenin ekinde yer alan genel koşullarda belirtilen hükümlere göre yararlanıcı yükümlülüğünü yerine getirmeme nedenini belirten kabul edilebilir ve yeterli bir yazılı açıklamaya ait raporunu idareye teslim edilmesi gerekirken süresi içinde sunmamıştır. Sözleşmenin özel koşullar bölümünde yararlanıcının burada öngörülen yaptırımını kabul edeceği belirtildiğinden sözleşmeyi imzalamakla bu yaptırımların uygulanacağını zaten başta kabul etmiştir.

Sözleşme ve genel koşullardaki hükümler idare ve yararlanıcıyı bağladığından idarenin herhangi bir şekilde tazminat ödemeksizin, sözleşmeyi fesih etme yetkisi konusunda takdir hakkı bulunmamaktadır. İdareler ancak mevzuatların kendilerine verdiği yetki çerçevesinde takdir haklarını kullanabileceklerdir. Bu nedenle idare sözleşme ekinde bulunan hükümleri aynen uygulamakla mükelleftir.

b) Bulgumuzda sadece yararlanıcının ara raporlarını sözleşme ve ekinde belirtilen sürelerde vermesi gerekirken vermemesi, vermeyen yararlanıcılar için yine sözleşme ve ekinde belirtilen hükümlerin uygulanması gerekirken uygulanmaması konu edilmiştir.

Bu desteklerin neden bu firmalara verildiği, idarenin takdir yetkisini mevzuat hükümlerine uygun olarak kullanılmadığı hususları konu edilmemiştir. Bu nedenlerden dolayı savunmanın bu bölünün bulgu konusu ile ilgisi bulunmamaktadır.

2- Sözleşmesi feshedilen projeler, yararlanıcının başarısızlığı yanında ajansın da başarısızlığı olarak değerlendirildiğini, ajansın tercihini, sözleşmeyi feshetmekten ziyade projenin yürütülmesini sağlamaktan yana kullanması gerektiğini, ajansın asıl rolünün denetimlerle sorun tespit edip cezalandırmak değil, izleme yaparak projenin risklerini tespit edip gerekli tedbirlerin alınmasını ve projenin başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlamak olduğunu bildirmişlerdir.

İdare destek kapsamında imzalamış olduğu sözleşme ve eki belge hükümlerine göre hareket etmekle sorumludur. Yararlanıcının başarısız olması halinde idarenin de başarısız olduğunun kabul edilmesi için gerekli araştırmaları, değerlendirmeleri yapmaması ve sözleşmeden doğan yükümlülükleri yerine getirmemesi gerekmektedir.

Sorumluluklarını yerine getirmeyen yararlanıcı için sözleşme ve ekinde yer alan cezai müeyyideleri uygulamak idarenin görevidir. Bunun yararlanıcıya sorun çıkarmakla bir ilgisi bulunmamaktadır. Aksi halde idare sözleşme hükümlerini uygulamamak sorunları ile baş başa kalmış olacaktır. Sırf proje başarılı olsun diye idarenin sözleşme hükümlerini uygulamamak diye bir yetkisi bulunmamaktadır.

3- Yararlanıcıların raporlama yükümlülüklerini yerine getirmemelerine karşın Ajans sözleşmeleri feshetmeyerek projelerin başarıyla tamamlanmalarına fırsat tanıdığını ve projenin tamamlandığını bildirmişlerdir.

İdare bulguya verdiği cevapta, yukarıda belirtilen yararlanıcıların sözleşme yükümlülükleri yerine getirmediğini, sözleşmeyi fesih etmesi gerekirken fesih etmediğini dolayısıyla mevzuat hükümlerine uygun olarak bu işlemleri gerçekleştirmediğini kabul etmiştir.

4- 14.03.2013 tarihli 184 sayılı Bakanlık Oluru Kalkınma Bakanlığının DYK eki olan Destek Sözleşmesi Genel ve Özel koşullarında yaptığı değişiklikler ile yararlanıcıların raporlama yükümlülüklerini yerine getirmemesi fesih sebebi olmaktan çıkarıldığını ve ajansın bu yükümlülüğe uymayanlara para cezası vs. yaptırımlar uygulamasına imkân tanıdığını belirtmişlerdir.

Bulguda belirtilen hususlar 2012 yılına ilişkin işlemler olup bu yılda geçerli olan mevzuat hükümlerine göre incelenerek değerlendirilmiştir. 2013 yılında yapılan değişiklik ancak 14/03/2013 tarihinden sonra yapılacak işlere uygulanabilecektir. Bun nedenle cevabın bulgumuzla bir ilgisi bulunmamaktadır.

5- Yararlanıcının proje uygulama süresi sona ermiş, bu süre içinde herhangi bir faaliyette bulunmadığı için proje başarısız olarak sonuçlandırıldığını, fesih için mevzuatta tanımlanan desteğin iki katı tutarında ceza uygulanmasının çok ağır olacağının değerlendirildiğini ve yönetim kurulu kararıyla fesihlerin cezasız olması yönünde ajansın takdir hakkını kullandığını bildirmişlerdir.

Bulguda da belirtildiği üzere yararlanıcı genel koşulların 12 inci maddesinde belirtilen sorumluluklarını yerine getirmediğinden, ajans yararlanıcıdan sözleşmeden doğan masrafların geri ödenmesi ile destek miktarının 2 katı tutarında tazminat ödenmesinin talep ederek sözleşmeyi feshetmesi gerekirken, tazminat talep edilmeksizin sözleşmenin fesih edilmesi yönünde ilgili birimce görüş verilmiş ve yönetim kurulunca bu görüşe uygun olarak karar alınmıştır.

Kalkınma Ajansları Proje Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 39 uncu maddesine göre proje sözleşme, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinden sözleşmeden doğan masraflar ile sözleşmede öngörülen cezai şartların yararlanıcıdan tahsil edileceği belirtildiğinden yönetim kurulunca alınan karar yönetmelik hükümlerine uygun değildir.

6- İdare bundan sonraki fesihlerde sözleşme ve mevzuat hükümlerinin uygulanmasına dikkat edileceğini bildirmişse de, bulguda belirtilen hususlarda mevzuat hükümlerine uymadığından ve mevzuat hükümlerine dayanılarak gerekçe göstermeden savunma yapmadıklarından, gerçekte bu konularda mevzuatı uygulayıp uygulamayacakları konusunda tereddütler oluşmasına neden olmuştur.

Sonuç:

İdarenin bulguya vermiş olduğu cevap mevzuat hükümlerine uygun değildir. Yararlanıcı destek sözleşmesi ve eki belgelerde belirtilen hükümlere uymakla mükelleftir. Uymadığı takdirde idarenin sözleşmede belirtilen hükümlere göre işlem yapmakla mükelleftir. Sözleşme ve ekinde belirtilen hükümlere göre işlem yapılması mevzuat hükümlerine uygun olacaktır.

Bulgu: 4

Ajans çalışanlarının iş ve mali sorumluluk sigortası yaptırılmaması gerekirken yaptırılmıştır.

Ajansta 2012 yılı sonu itibariyle toplam 40 kişi istihdam edilmektedir. Denizli merkezinde toplam 50 kişi için, Muğla ve Aydın Yatırım Destek Ofisleri'nde 5'er kişi olmak üzere toplam 60 kişi için mali sorumluluk sigortası yaptırılmıştır.

Kurum çalışanları iş akdi ile sözleşme kapsamında çalışmaktadırlar. Bu açıdan Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamında yer almaktadırlar. Bunun yanında personelin mali sorumluluk sigortası yaptırılabilmesi için aynı kurumda hizmet yapan kişiler açısından böyle bir sigorta

öngörülmediğinden ajans çalışanlarının sigorta yaptırılması diğer kamu kurum ve kuruluşları çalışanlarına göre farklılık ve ayrıcalık oluşturmaktadır.

Kalkınma Ajansları Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 85 inci maddesinde belirtilen sigortaların yaptırılabilmesi için kamu çalışanları açısından öngörülmeyen sigorta giderleri dışında öngörülen sigortaların düşünülmesi gerekmektedir.

Söz konusu sigorta yaptırılarak 25.12.2012 tarih ve 2386 nolu ödeme emri ile 756,00 TL, 25.12.2012 tarih ve 2390 nolu ödeme emri ile 126,00 TL, 25.12.2012 tarih ve 2391 nolu ödeme emri ile 126,00 TL olmak üzere toplam 1.008,00 TL ödeme yapılmıştır. Bu düzenlemenin mevzuat hükümlerine uygun olmadığı düşünülmektedir.

Öneri:

Ajans çalışanlarının iş ve mali sorumluluk sigortası yaptırılmaması mevzuat hükümlerine uygun olacaktır.

Kamu İdaresi Cevabı:

Diğer kamu kurum ve kuruluşları çalışanlarına göre farklılık ve ayrıcalık oluşmaması bakımından, Ajans çalışanlarına iş ve mali sorumluluk sigortası yaptırılmaması hususuna dikkat edilecektir

Değerlendirme:

İdare diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan farklı olarak Ajans çalışanlarının iş ve mali sorumluluk sigortası yaptırılmaması hususuna dikkat edeceklerini bildirdiklerinden, bu aşamada yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

Sonuç:

İdare bulguya verdiği cevapta belirtilen hususlara bundan sonra dikkat edip etmedikleri 2013 ve daha sonraki yıllarda izlenecektir.

Bulgu: 5

Yönetim kurulu 02.07.2011 tarih ve 25 nolu kararında 2010 Yılı İktisadi Kalkınma mali destek kapsamında ve 29.02.2012 tarih ve 32 nolu Yönetim Kurulu kararına istinaden 2011 yılı doğrudan faaliyet destek kapsamında verilen mali destek ödemelerinde KDV ödenmemesi gerekirken ödenmesi.

1) Ajans yönetim kurulu 02.07.2011 tarih ve 25 nolu kararında 2010 Yılı İktisadi Kalkınma mali destek programı kapsamında;

a) (a) yararlanıcısına %65,40 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 04.04.2012 tarih ve 575 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 13.919,65 TL, 04.12.2012 tarih ve 2254 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan ödemede 15.599,42 TL olmak üzere toplam 29.519,07 TL,

b) (b) yararlanıcısına %21 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 09.11.2012 tarih ve 2076 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 28.590,56 TL,

c) (c) yararlanıcısına %49 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 06.09.2012 tarih ve 1621 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 9.916,39 TL,

d) (d) yararlanıcısına %57 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 23.05.2012 tarih ve 813 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 13.164,68 TL, 19.11.2012 tarih ve 2130 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 16.081,97 TL olmak üzere toplam 29.246,65 TL,

e) (e) yararlanıcısına %74 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 28.02.2012 tarih ve 329 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 22.547,39 TL,

f) (f) yararlanıcısına %11 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 06.11.2012 tarih ve 2031 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 8.172,83 TL,

g) (g) yararlanıcısına %35 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir.

09.11.2012 tarih ve 2077 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 16,11 TL,

h) (h) yararlanıcısına %38 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 15.03.2012 tarih ve 4007 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 5.604,84 TL,

ı) (ı) yararlanıcısına %21 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 11.10.2012 tarih ve 1897 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 26.583,27 TL,

i) (i) yararlanıcısına %40 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 04.04.2012 tarih ve 568 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 12.109,07 TL ve 03.10.2012 tarih ve 1853 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 5.438,67 TL olmak üzere toplam 17.547,74 TL,

j) (j) yararlanıcısına %18 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 30.07.2012 tarih ve 1344 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 18.257,39 TL,

k) (k) yararlanıcısına %29 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 17.08.2012 tarih ve 1539 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan ödemede 11.260,38 TL,

l) (l) yararlanıcısına %36 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. Yararlanıcıya 30.07.2012 tarih ve 1347 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 8.697,06 TL,

m) (m) yararlanıcısına %19 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 19.11.2012 tarih ve 2133 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 302,63 TL,

n) (n) yararlanıcısına %19 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 29.05.2012 tarih ve 883 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 28.923,91 TL,

o) (o) yararlanıcısına %46 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 12.04.2012 tarih ve 619 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 5.318,68 TL,

ö) (ö) yararlanıcısına %27 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 02.11.2012 tarih ve 1992 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 14.284,96 TL,

p) (p) yararlanıcısına %74,92 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 03.05.2012 tarih ve 696 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 12.599,39 TL,

r) (r) yararlanıcısına %91,45 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 03.08.2012 tarih ve 1397 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 9.625,68 TL,

s) (s) yararlanıcısına %73,05 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 04.04.2012 tarih ve 563 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 22.547,39 TL,

ş) (ş) yararlanıcısına %100 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 15.08.2012 tarih ve 1507 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 3.562,53 TL,

t) (t) yararlanıcısına %49 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 05.11.2012 tarih ve 2023 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 37.224,16 TL. ve 03.05.2012 tarih ve 697 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 23.223,20 TL olmak üzere toplam 60.447,36 TL,

u) (u) yararlanıcısına %33,68 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 02.11.2012 tarih ve 1993 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 18.305,10 TL ve 08.06.2012 tarih ve 968 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 2.669,85 TL olmak üzere toplam 20.974,95 TL,

ü) (ü) yararlanıcısına %48,99 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 09.08.2012 tarih ve 1422 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 15.043,35 TL,

v) (v) yararlanıcısına %74,91 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 09.11.2012 tarih ve 2078 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 10.952,51 TL,

y) (y) yararlanıcısına %47,39 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 20.12.2012 tarih ve 2347 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 28.076,08 TL,

z) (z) yararlanıcısına %74,31 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir.

21.06.2012 tarih ve 10056 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 14.752,68 TL,

z-1) (z-1) yararlanıcısına %74,26 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 19.11.2012 tarih ve 2347 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 10.014,76 TL,

2- 29/02/2012 tarih ve 32 nolu Yönetim Kurulu kararına istinaden 2011 yılı doğrudan faaliyet destek kapsamında;

a) (a) yararlanıcısına %82,71 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 31.07.2012 tarih ve 1373 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan 7.147,01 TL, Katma Değer

b) (b) yararlanıcısına %100 oranında mali destek verilmesine karar verilmiştir. 07.09.2012 tarih ve 1629 nolu ödeme emri belgesi ile yapılan ödemede 7.932,75 TL,

Olmak üzere ödenen toplam 488.511,30 TL Katma Değer Vergisi tutarlarının uygun maliyet olmadığı düşünülmektedir.

Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzunun 2.1.1.1.1.3.3 sırasında, maliyetlerin uygunluğuna ilişkin Bakanlıkça düzenlemeler yapılmıştır. Projede gerçekleştirilecek tüm maliyetlerin, başvuru rehberlerinin ekinde yer alan proje bütçesi standart forumlarına uygun olarak hazırlanması gerekmektedir.

Ajans tarafından uygulanan destek programlarında bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıda bulunan koşulların aranması gerektiği kılavuzda belirtilmiştir.

“• Maliyetlerin götürü maliyetlere değil (dolaylı giderler, yolculuk ve gündelik giderleri hariç) gerçek maliyetlere (yani projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayalı olması,

• Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi (nihai denetim maliyetleri hariç),

• *Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması; maliyet etkinliği yaratması,*

• *Yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilmesi,*

• *Yararlanıcının ya da ortağının hesaplarında ya da muhasebe belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.”*

Çünkü proje uygulamalarında meydana gelecek bütün maliyetlerin tamamı destek kapsamına girmeyebilecektir. Bu nedenle maliyetlerin uygunluğuna ilişkin hususlar Destek Yönetim Kılavuzunda belirlemiş olup burada belirtilen hususlar dikkate alınarak yararlanıcı tarafından uygun maliyetlere göre bütçesini oluşturması zorunludur.

Uygun maliyetler içerisinde doğrudan uygun maliyetler Ajans tarafından desteklenmesi uygun görülen projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı veya ortağı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir. Bu kapsamda aşağıdaki maliyetler kılavuzda uygun doğrudan maliyetler olarak belirlenmiştir.

“• *Projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler (Piyasa koşullarında oluşmuş ücretlerden ve yararlanıcının ve ortaklarının normalde verdiği miktarlardan yüksek olmamalıdır.)*

• *Yolculuk ve gündelik giderleri*

• *Piyasa fiyatlarına uygun olmaları ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olmaları koşulu ile yeni ekipman ve hizmet (nakliye, kira vb.) satın alma maliyetleri,*

• *Sarf malzemesi maliyetleri,*

• *Taşeron maliyetleri (basım, etkinlik organizasyonu vb.),*

• *Küçük ölçekli altyapı projelerinde tüm yapım işleri, diğer projelerde ise, projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve Ajans tarafından sağlanan mali desteğin yüzde otuzunu geçmemek koşuluyla, küçük ölçekli yapım işleri,*

• *Denetim maliyetleri*

• *Mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta, banka maliyetleri vb.)”*

Uygun dolaylı maliyetlerin ise kılavuzda başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri (elektrik, su, ısınma maliyetleri v.b.) karşılamak üzere projenin toplam uygun maliyetlerinin yüzde yedisini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutarlar olduğu tanımlanmıştır.

Destek Yönetimi Kılavuzunda uygun olmayan maliyetler aşağıda belirtilen şekilde ifade edilmiştir;

“• *Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderler,*

• *Borçlar; zarar veya borç karşılıkları,*

• *Faiz borcu,*

• *Hali hazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler,*

• *Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları*

• *Arazi veya bina alımları,*

• *İkinci el ekipman,*

• *Kur farkından doğan zararlar,*

- *Proje başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri*
- *Yararlanıcı ya da ortakları dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler,*
- *Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler,”*

Kılavuzun yukarıda belirtilen hükümlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere Katma Değer Vergisi uygun maliyetler arasında sayılmamıştır. Bunların uygun maliyet olarak kabul edilip ödeme yapılması mümkün değildir. Aynı kapsamda hizmet veren KOSGEB ve TÜBİTAK gibi kurum ve kuruluşların destek uygulama esaslarında K.D.V. desteklenmeyen giderler arasında sayılmış olup K.D.V. bu kurumlar tarafından ödenmemektedir.

Diğer yönden K.D.V. bedeli alan yararlanıcı vergi mükellefi olduğundan katma değer tutarını indirilecek K.D.V. olarak gösterip kamu aleyhine ikinci bir fayda sağlama ihtimalini de beraberinde getirebilecektir.

Kalkınma Bakanlığı K.D.V. ödemesinin uygun maliyet olmadığını daha sonra kendisi de kabul ettiğinden Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu ve Kalkınma Ajansları Tarafından Sağlanan Destekler İçin Proje Uygulama Rehberinde Yapılan Değişikliklerin üçüncü maddesinde kılavuzun ‘2.1.1.1.3.3 Maliyetlerin Uygunluğu’ başlığı altında yer alan ‘2.Uygun Olmayan Maliyetler’ kapsamına kamu kurum ve kuruluşu olmayan destek yararlanıcılarının katma değer vergisi giderleri de dahil edilmiştir.

Kalkınma ajansları tarafından sağlanan destekler için satın alma rehberinin eki ihaleye davet mektubunda ve mali teklif formunda isteklilerin tekliflerini K.D.V.’li olarak verecekleri belirtildiğinden bu standart forumların da yukarıdaki değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

Katma değer vergisi kanunundaki istisnalar arasında bu tür destekten yararlanan yararlanıcılar ve destek kapsamında yaptıkları işler yer almadığından, kendilerine K.D.V. ödenmesi mümkün değildir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Vergi İndirimi başlıklı 29 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini indirebileceği hükmü yer almıştır.

Aynı kanunun 30 uncu maddesinin (a) bendinde ise; vergiye tabi olmayan veya vergiden istisna edilmiş bulunan malların teslimi ve hizmet ifası ile ilgili alış vesikalarında gösterilen veya bu mal ve hizmetlerin maliyetleri içinde yer alan katma değer vergisinin indirilemeyeceğine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Katma değer vergisi nihai tüketicide kalan bir tüketim vergisidir. Yararlanıcılar açısından bir maliyet unsuru oluşturmamaktadır. Bu nedenle K.D.V. ödemesi yapılmasının uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

Öneri:

Uygun maliyetler arasında yer almayan K.D.V. bedellerinin yararlanıcıya ödenmemesi mevzuat hükümlerine uygun işlem olacaktır.

Kamu İdaresi Cevabı:

2010 Yılı Mali Destek Programı ve 2011 yılı Doğrudan Faaliyet Desteği kapsamında desteklenen KOBİ, köylere hizmet götürme birliği, dernek, kooperatif (birlik) ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu statüsündeki 30 yararlanıcıya ödenen K.D.V. tutarlarının, ödemelerin yapıldığı tarihte Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan mevzuata göre uygun maliyet olarak kabul edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

İlgili dönemde Destek Yönetimi Kılavuzunun Maliyetlerin Uygunluğu bölümünde K.D.V. içeren -makine ekipman satın alma maliyetleri, sarf malzemesi, taşeron, denetim maliyetleri, uygun maliyet olarak kabul edilmiştir. Bunların maliyetine dahil olan K.D.V.'nin uygun sayılmamasına dair bir düzenlemeye uygun olmayan maliyetler bölümünde yer verilmemiştir.

Bir maliyetin uygun maliyet olup olmadığını belirleyen tek düzenleme Destek Yönetimi Kılavuzu ve eklerdir. Katma Değer Vergisi Kanununa göre K.D.V.'nin mahsup ve iadeye tabi olduğu bilirse de Ajansımız, Destek Yönetimi Kılavuzun uygun maliyetlerle ilgili bölümü ilgili dönemde değiştirilmediğinden K.D.V. giderlerini uygun maliyet olarak saymıştır.

Ayrıca Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan Satın Alma Rehberinin ekindeki İhaleye Davet Mektubunda açıkça “6. Fiyata KDV dahil edilmelidir.” şeklinde bir hüküm bulunmaktadır.

Yine proje başvurusu esnasında sunulan Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan Ek H3.2 numaralı standart bütçe formunun 17 numaralı dipnotunda “Belirteceğiniz tutarlar brüt olmalıdır. KDV ve ilgili her türlü vergi, resim ve harçlar dahil olarak hesaplanan tutarlar bütçeleştirilmelidir.” denilmektedir.

Son olarak bu hükümler ve Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 13.2 inci maddesi hükmüne göre Genel Sekreterlikçe hazırlanan K.D.V.'yi uygun maliyet olarak sayıp destekleneceğini taahhüt eden Başvuru Rehberleri, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilip Kalkınma Bakanlığı tarafından onaylanmıştır. Başvuru rehberinde uygun maliyet olarak kabul edilen K.D.V.'nin uygulama esnasında uygun maliyet sayılmaması mümkün değildir, bunun için başvuru süresi içinde Yönetim Kurulu kararı ve Bakanlık onayı ile başvuru rehberinin değiştirilmesi gerekmektedir. Böyle bir değişiklik veya aksi yönde bir mevzuat değişikliği olmaması nedeniyle yararlanıcılara K.D.V yukarıda anılan hükümler doğrultusunda ödenmiştir.

Diğer yandan köylere hizmet götürme birliklerinin statüsü 5355 sayılı Kanun'un 18 inci Maddesi ile düzenlenmiştir, bu kanuna göre bir mahalli idare birliği olan köylere hizmet götürme birliği, kamu tüzel kişisidir dolayısıyla K.D.V. mahsup ve iade işlemi yapmamaktadır. Bu nedenle K.D.V.'nin uygun maliyet sayılmamasına bu yararlanıcı bakımından bir gerekçe yoktur. Yine kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları (ticaret ve sanayi odası statüsündeki yararlanıcılar) Anayasanın 135inci maddesindeki hükme göre kamu tüzel kişiliğine haizdir, bunların da desteklenen miktarın aynı zamanda mahsup ve iade

işlemine tabi tutması söz konusu olmadığından K.D.V.'nin uygun maliyet olarak kabulü gerekir.

K.D.V.'nin uygun maliyet sayılması ile ilgili uygulamamız 20.03.2013 tarihinden sonra sözleşme imzalayan ve kamu kurum veya kuruluşu olmayan yararlanıcılar bakımından bulguda işaret edilen doğrultuda olacaktır. Nitekim Kalkınma Bakanlığının 14.03.2013 tarih ve 184 sayılı Bakanlık oluru ile Destek Yönetimi Kılavuzu ve eklerinde yaptığı değişiklik Ajansımıza 20.03.2013'te bildirilmiş ve bundan sonra K.D.V. kamu kurum veya kuruluşu olmayan destek yararlanıcıları bakımından uygun olmayan maliyetler arasına katılmıştır.

Bu değişikliğin yapıldığı tarihte sözleşme imzalayan projeler bakımından uygulanmayacağı belirtildiğinden (madde 3.2) 2012 yılı MDP kapsamında değişikliğin yapıldığı tarihten önce destek sözleşmesi imzalayan yararlanıcılara yapılan destek ödemelerinde de halihazırda K.D.V. uygun maliyet olarak kabul edilmektedir.

Değerlendirme:

İdare bulguya verdiği cevapta; Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan mevzuata K.D.V.'lerin uygun maliyet olarak kabul edilmesi gerektiğinin düşünüldüğünü, destek yönetimi kılavuzunun uygun maliyetler bölümünde ilgili dönemde değişiklik yapılmadığını bildirmişler ve satın alma rehberinin ekindeki ihaleye davet mektubunda fiyatlara K.D.V.'nin dahil edilmesi gerektiği belirtilmişlerdir.

Ayrıca, K.D.V.'nin uygun maliyet olarak sayılan başvuru rehberlerinin yönetim kurulu tarafından kabul edilip Kalkınma Bakanlığı tarafından onaylandığını, uygulama esnasında uygun maliyet sayılmamasının mümkün olmadığını bu nedenle K.D.V.'lerin ödendiğini bildirmişlerdir.

Bulguda da detaylı olarak gerekçeleri açıklandığı üzere katma değer vergisi kanunundaki istisnalar arasında bu tür destekten yararlanan yararlanıcılar ve destek kapsamında yaptıkları işler yer almadığından, kendilerine K.D.V. ödenmesi mümkün değildir.

Katma değer vergisi nihai tüketicide kalan bir tüketim vergisi olduğundan yararlanıcılar açısından bir maliyet unsuru oluşturmamaktadır. Bu nedenle K.D.V. ödemesi yapılması mevzuat hükümlerine uygun değildir.

Diğer yünden K.D.V. bedeli alan yararlanıcı vergi mükellefi olduğundan katma değer tutarını indirilecek K.D.V. olarak gösterip kamu aleyhine ikinci bir fayda sağlama ihtimalini de beraberinde getirebilecektir.

K.D.V.'yi uygun maliyet olarak sayıp destekleneceğini taahhüt eden Başvuru Rehberlerinin, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilip Kalkınma Bakanlığı tarafından onaylandığı belirtilmişse de; Katma Değer Vergisi Kanuna aykırı olarak yapına bu düzenlemelerin hukuki bir geçerliliği bulunmadığından buna dayanılarak K.D.V. ödemesinin yapılması da mümkün değildir.

Başvuru rehberinde uygun maliyet olarak kabul edilen K.D.V.'nin uygulama esnasında uygun maliyet sayılmamasının mümkün olamayacağı bildirmişlerse de, idarenin başvuru rehberini hatalı hazırlaması K.D.V.'lerin mutlaka uygun maliyet olarak değerlendirileceği anlamına gelmez.

Köylere hizmet götürme birlikleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının mahsup ve iade işlemine tabi tutması söz konusu olmadığını, bu nedenle K.D.V.'nin uygun maliyet olarak kabulü edilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Katma Değer Vergisi Kanuna uygun olmayan hiçbir işlemin uygun maliyet sayılması mevzuat açısından uygun değildir.

Kalkınma Bakanlığı K.V.D.'lerin uygun maliyet sayılması konusunda, uygulamada hata yapıldığını kabul etmiştir. Bu nedenle 14.03.2013 tarih ve 184 sayılı oluru ile Destek Yönetimi Kılavuzu ve eklerinde değişiklikler yaparak K.D.V.'leri uygun olmayan maliyet kapsamına almıştır.

Sonuç:

Katma değer vergisi nihai tüketicide kalan bir tüketim vergisi olduğundan yararlanıcılar açısından bir maliyet unsuru oluşturmadığından, mali destek kapsamında K.D.V.'nin ödenmesinin mevzuat hükümlerine uygun olmadığı düşünülmektedir.